

EVOLUCIÓ DE LA LLENGUA A L'ESCOLA: DIFICULTATS DEL MODEL VIGENT

Francesc Jesús Hernández i Dobon

(Juliol 2003)

Aquesta recerca ha estat becada amb 2.750 euros, per Resolució del director general d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística, d'acord amb la convocatòria inclosa en l'Ordre de 17 de desembre de 2002, de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual es convoquen beques per a la realització de treballs sobre la situació i evolució social del valencià.

Taula

I Part. Marc teòric

II Part. Anàlisi quantitativa

III Part. Anàlisi qualitativa

IV Part. Annexos i referències

I Part. Marc teòric

1. L'explicació sociològica d'esdeveniments socials i sociolingüístics

El tema de la recerca, que ha estat formulat al seu títol *Evolució de la llengua a l'escola: dificultats del model vigent*, inclou dos elements: una anàlisi sociolingüística (per això s'hi parla d'*evolució*, que en principi és un terme axiològicament neutre) i una avaluació des de la perspectiva de la normalització lingüística (per això s'hi parla de *dificultats*, que no és un terme axiològicament neutre).

L'anàlisi sociolingüística és una modalitat d'explicació sociològica, els principis de la qual es poden explicitar:

a) L'explicació sociològica es refereix a esdeveniments socials. Per extensió, l'explicació sociolingüística es refereix a esdeveniments sociolingüístics.

Topològicament, podem definir un esdeveniment social com aquella discontinuïtat de l'espai social que reclama de la recerca una explicació que no resulta

satisfactòria amb els mitjans proporcionats per altres disciplines. Més endavant s'ampliarà aquesta definició.

b) L'explicació sociològica pretén establir models simples que donen raó dels esdeveniments socials.

És clar que la simplicitat és una característica relativa, la qual cosa planteja a l'explicació un dilema: si augmenta la complexitat, potser la correspondència entre el model i els esdeveniments siga major, però la utilitat del model minva; per l'altra banda, si augmenta la simplicitat, la correspondència minva, però la utilitat pot incrementar-se.

Així doncs, la recerca comença amb una discontinuïtat de l'espai social, al nostre cas una certa regularitat en la distribució dels programes d'ensenyament bilingües segons la titularitat dels centres educatius. Les dades de la ciutat i les del País en són contundents. Pel que fa al País, l'informe del STE-PV (2003), ho deixa clar:

«Els centres privats concertats amb alguna línia en valencià són 57, amb una distribució geogràfica desequilibrada: només n'hi ha dos en tota la província d'Alacant (els dos a Dènia), sis a la de Castelló i la resta a la de València. Convé aclarir que en 18 dels 57 centres es tracta de la mateixa empresa, titular alhora d'un centre de Primària i un de Secundària, és a dir, són 39 les empreses privades que han acollit programes d'ensenyament en valencià per al seu alumnat. Aquests 57 centres representen el 6,25% del total que fan l'ensenyament en valencià. Respecte al que suposen dins del seu propi col·lectiu, les 39 empreses al·ludides són el 9,58% de les 407 que hi ha al País Valencià, és a dir, el 90% restant han bandejat, fins ara, l'ensenyament en valencià.»

Podem formular-ho com una qüestió (per què els Programes d'Ensenyament en Valencià –i els Programes d'Immersion– es desenvolupen pràcticament de manera exclusiva en centres de titularitat pública?) o una correlació simple (aquella que hi ha entre la freqüència de programes d'ensenyament en valencià als centres públics i la freqüència als centres privats). Tant se val la forma matemàtica que donem a aquesta regularitat, que s'exposa en la **Part II**. Ens trobem davant d'un problema clàssic en Sociologia, que apareix ja a l'estudi sobre *El suïcidi* de Durkheim: per què comportaments particulars, que hauríem de suposar aleatòriament distribuïts, s'orienten segons certes regularitats?

Tot seguint les regles metodològiques del mateix sociòleg, els fets socials han d'explicar-se per altres fets socials. Val a dir, no hi ha prou amb les explicacions que

puguen aportar altres disciplines, com ara explicacions en termes estrictament psicològics o morals, posem per cas.

2. Els programes d'ensenyament bilingüe

La situació de les polítiques lingüístiques als sistemes educatius dels territoris de la llengua catalana ha estat satisfactòriament descrita per Vila i Moreno (2000). Més recentment, Blas i Arroyo (2001) ha proporcionat una explicació acurada de la situació valenciana. En aquests exhaustius textos es bandeja un element no menyspreable, com és la relació que hi ha, al cas valencià, entre l'escolarització en centres de titularitat privada i la no realització de programes d'ensenyament en valencià (PEV i PIL), una de les modalitats d'ensenyament bilingüe que preveu la normativa educativa al País Valencià. Aquesta relació pot tenir efectes dualitzadors en la mesura en què augmenta la privatització del sistema (Anaya et al. 2002).

L'ensenyament de la llengua pròpia en l'educació primària i secundària és obligatori (llevat de les exempcions justificades), com ha reiterat el Tribunal Superior de Justícia (CCEC 1994; CCEC 1995). La norma lingüística i la tradició literària *impartida* són absolutament respectuoses amb la unitat de la llengua (Hernández 1996). L'any 1991, la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa de la CCEC publicà el llibre *Un model educatiu per a un sistema escolar amb tres llengües. I. Proposta organitzativa* (Pasqual; Sala 1991). No es publicà cap continuació. Tampoc el seu contingut fou establert de manera unitària i íntegra. Tanmateix, l'administració educativa desenvolupà els programes determinats al llibre: el programa d'ensenyament en valencià (**PEV**), adreçat a alumnat majoritàriament valencianoparlant resident en territori de predomini lingüístic valencià; el programa d'incorporació progressiva (**PIP**), adreçat a l'alumnat del mateix territori i que es defineix per un ús predominant del valencià com a llengua d'instrucció; i el programa d'immersió lingüística (**PIL**), adreçat a alumnat castellanoparlant. En l'estiu de 1996, els autors de la proposta del model

descrivien així la seua situació: «A hores d'ara, l'estatut jurídic de la proposta – apareguda, en la totalitat en publicacions de la Conselleria d'Educació i Ciència– és, com a mínim, insòlit. Per una banda, els seus fonaments legals estan ben contrastats; fins i tot a la part més específica –els programes– se li pot trobar un referent legal concret [...] però per altra, tot i que gran part de la terminologia, i dels elements i continguts que s'hi proposen s'han incorporat progressivament a l'activitat habitual de la Conselleria i, fragmentàriament, a la normativa de rang inferior (Ordres i Resolucions), no hi ha hagut cap document legal que l'haja assumit íntegrament, que n'haja especificat i descrit els elements constitutius, i que n'haja concretat les condicions d'aplicació. [...] En realitat, aquesta situació fa palesa una falta de voluntat política de convertir el fet diferencial lingüístic i cultural del nostre sistema educatiu en el marc irrenunciable per a l'aplicació d'una política educativa nacional. D'aquí les incoherències i vacil·lacions que hem esmentat. I d'aquí, també, la falta d'energia i convicció a l'hora d'aplicar fins i tot la legislació vigent.» (Pasqual; Sala 1996: 215-216). L'única aportació al panorama descrit per Pasqual i Sala seria l'establiment a partir de 1998 d'un programa d'educació bilingüe enriquit (**PEBE**), amb la incorporació precoç d'una llengua estrangera. Un recent document de la CCEC torna a enunciar aquests programes assumits de facto en un capítol significativament titulat «Ensenyament de llengües» (no: Ensenyament en llengües) (CECC 2000).

Cal considerar que el procés d'incorporació de l'alumnat als PEV està mediatitzat per l'existència de centres educatius amb línies en PEV; altrament dit, l'increment és discret, en el sentit que és el progrés de les línies en els distints cursos el que determina l'augment de l'alumnat escolaritzat en PEV.

PEV, PIL o PIP permeten rendiments distints pel que fa a les competències lingüístiques. Un estudi realitzat durant dos anys en un centre educatiu de la ciutat de València presenta conclusions contundents en aquest sentit. L'Informe (AAVV 2003), que compara els dos grups A (en PIL) i B en (PIP) dels cursos 6é de Primària i 2n de Secundària, conclou:

Les proves practicades s'han fet atenent les quatre grans habilitats lingüístiques que determinen el grau de coneixement dels usuaris de qualsevol llengua: comprensió oral i escrita i expressió oral i escrita. És a dir, parlar, escoltar, llegir i escriure.

Comencem per analitzar els resultats de la **comprensió oral**, on observem uns resultats elevats i, per tant, moderadament satisfactoris. El més baix l'obté 6é B [en PIP] que assoleix el 75% i 2on ESO A [en PIL], el més alt que s'aproxima quasi al 90%.

En aquest apartat incideix clarament la proximitat lingüística entre el valencià i el castellà i el fet d'haver escoltat tants anys un percentatge de l'ensenyament en valencià. Aspectes que després no tindran la mateixa rellevància en altres apartats.

Crida l'atenció que el salt més alt es dona entre 6éB [en PIP] (75%) i 6éA [en PIL] (quasi 85%).

Pel contrari, quan examinem els resultats de l'**expressió oral**, ens trobem amb una descompensació gran entre uns grups i d'altres i uns percentatges absolutament insatisfactoris.

Els grups B [en PIP] (6é i 2n ESO) en cap cas arriben a la puntuació 5 – diguem-ne suficient–. És més, la parla no millora pràcticament en els dos cursos que hi ha de diferència. Podem dir que hi ha un estancament en finalitzar la Primària que ja no experimentarà cap progrés significatiu. Podem qualificar de fracàs escolar aquest apartat.

Pel que fa als grups A [en PIL], si bé en 6é el seu nivell no és molt elevat (5,8) aquest seguirà incrementant-se fins obtenir un 6,9, el qual tampoc és un gran resultat.

És l'apartat on més caldria introduir mesures que esmenaren el dèficit.

La **comprensió escrita** gaudeix, en menor mesura, de les facilitats que es donen en la comprensió oral. El grup més fluix (6é B)[en PIP] obté 6 punts i el millor (2n ESO A [en PIL] 7,7). No podem valorar-los com uns resultats molt satisfactoris però tampoc insatisfactoris.

L'expressió escrita s'assembla a l'expressió oral però amb un nivell menor de fracàs. Els grups A [en PIL] obtenen entre 7 i 8 punts i els grups B [en PIP] entre 5 i 6 punts.

Si mirem els resultats globals apreciarem:

-Un avantatge notori dels grups A [en PIL] respecte dels B[en PIP]. Una mitjana de 1.5 punts.

-El 6é A[en PIL] obté millors resultats que 2n ESO B [en PIP] (1 punt).

-Aquestos resultats no estarien mal si l'expressió oral obtinguera un aprovat en els grups B [en PIP] i l'expressió escrita millorara també [la qual cosa, no és el cas]

-Les mesures reparadores haurien d'estar proporcionals a la magnitud de les mancances observades.

Si, com mostra l'estudi, les línies en PEV o PIL resulten més positiu, pel que fa a les competències lingüístiques, cal plantejar-se les mesures que es poden prendre per incrementar-les. Aquestes serien:

a) Obrir línies en PEV en aquells centres privats on hi ha només Programes d'Incorporació Progressiva (PIP) i el centre dispose almenys de 3 o 4 línies en cada curs.

b) Obrir línies en PEV en aquells centres públics on hi ha més d'una línia en PIP.

c) Obrir línies en PEV en aquells centres on hi ha tant PIP com PEV. Ja hi ha casos de centres públics que ofereixen en algun curs només PEV.

d) Considerar, a efectes de normalització lingüística, unitats administratives equivalents a dos centres públics, a fi de poder obrir línia en PEV en un d'ells.

A continuació es mostra la possibilitat de realitzar aquestes mesures en el conjunt dels districtes. En la taula I.2.1 es mostren els centres que podrien ser susceptibles de realitzar les mesures indicades en cadascú dels districtes, segons el seu codi.

TAULA I.2.1.- POSSIBLES MESURES PER AFAVORIR ELS PEV, SEGONS DISTRICTES, AMB EL DETALL DELS CENTRES.

	a)	b)	c)	d)
01/03	CC 46009371 CC 46010221 CC 46010231 CC 46010255 CC 46010127		CP 46012343 CP 46012367	CP 46012306 CP 46012136
02	CC 46009711 CC 46009733		CP 46012197	CP 46012151
04	CC 46012094		CP 46015186 CP 46016580	CP 46017729
05	CC 46010905 CC 46010802		CP 46017249 CP 46018126	CP 46012392 CP 46013505
06	C 46011119 CC 46011065	CP 46012525	CP 46019866	CP 46012471
07	CC 46010267 CC 46011879	CP 46013426 CP 46012321	CP 46013475	CP 46013499 CP 46012355 CP 46014868 CP 46012318
08	CC 46010191		CP 46017596 CP 46014856 CP 46012771	CP 46018141 CP 46011831
09			CP 46013451 CP 46012768 CP 46012252 CP 46013463 CP 46015873	CP 46013441 CP 46012240
10	CC 46013116		CP 46017468 CP 46012227 CP 46012732	CP 46015800 CP 46015794 CP 46013517
11	CC 46011478		CP 46012641 CP 46012604 CP 46011533 CP 46012598	CP 46015174 CP 46012586 CP 46012631 CP 46013487 CP 46012537 CP 46012628
12	CC 46011511 CC 46011508		CP 46015782 CP 46012616 CP 46020340	
13		CP 46017213	CP 46018333 CP 46017213	CP 46017602 CP 46019817
14			CP 46015885 CP 46017225	
15	CC 46012021		CP 46012458 CP 46012446	CP 46017237 CP 46016452 CP 46018114
16			CP 46012823 CP 46018345	CP 46012811
17			CP 46009009	CP 46009216
18			CP 46009071	CP 46009061
19			CP 46015691 CP 46022993	CP 46012689 CP 46009228

És lògic, a la llum de la taula anterior, que un major augment en els PEV es produiria d'aplicar-se la mesura **a**, seguida de la mesura **c**, i de les mesures **b** i **d**. Aquest estudi tracta dels entrebancs que eventualment trobarien les mesures esmentades. A continuació s'explicarà la metodologia emprada.

II. Part. Anàlisi quantitativa

1. Introducció

La ciutat de València té una notable importància demogràfica (la segona ciutat del domini lingüístic, que arreplega pràcticament una cinquena part de la població valenciana), política, cultural i simbòlica. Per això, l'estudi de l'escolarització en valencià al cap i casal esdevé important. Més encara quan, als darrers anys, s'han produït circumstàncies noves, com ara, l'existència de centres públics que en els primers cursos només presenten Programes d'Ensenyament en Valencià (PEV), l'obertura de línies en PEV en centres privats religiosos o la incorporació a l'escola d'un bon nombre de residents estrangers.

El següent informe pretén sistematitzar les dades disponibles i oferir-ne conclusions. Les dades disponibles sobre escolarització són generalment molt precàries, per la qual cosa és possible que les elaboracions que s'arreguen en aquest estudi incloguen alguna errada involuntària.

2. Població escolar

Durant el curs 2002/2003 hi ha 68.142 xiquets i xiquetes que cursen l'Educació Primària i l'Educació Secundària Obligatòria a la ciutat de València, 38.360 en Educació Primària i 29.782 en Educació Secundària.

Si considerem les dades del curs 2000/2001, hi ha hagut un lleuger augment de 470 estudiants en els nivells obligatoris, 262 en Primària i 208 en Secundària. Podem considerar que aquest lleuger augment és el resultat de dos processos contraris: el descens demogràfic i l'arribada major de persones immigrants. Les xifres d'escolarització de residents estrangers als ensenyaments de règim general palesen un augment notable. Així, hem passat de 14.293 xiquets i xiquetes al País Valencià durant el curs 2000/2001 a 36.590 en el curs 2002/2003, la qual cosa representa un augment del +155,9% en dos anys, o l'equivalent a +59,9% anual.

En la segona etapa de l'Educació Infantil (3-5 anys) hi ha 16.489 xiquets i xiquetes escolaritzats, 2.471 més que en el curs 2000/2001, la qual cosa suposa un augment notable en aquest nivell educatiu, amb un increment anual mitjà del 8,4%. Per això, el volum de xiquets i xiquetes escolaritzats en aquesta etapa i en els nivells obligatoris, 84.631, representa, en conjunt, un increment de 2.941 estudiants respecte de les dades del curs 2000/2001.

Les dades dels districtes de la ciutat s'arreglen en la taula II.2.1. S'hi pot veure que en la majoria dels districtes augmenta la població escolaritzada en l'Educació Infantil, llevat de minves mínimes en el districtes 9; Contràriament, hi ha un descens de xiquets i xiquetes en l'Educació Primària en els districtes 1/3, 2, 11, 12, 13 i 19. També minven els estudiants d'Educació Secundària en els districtes 4, 5, 6, 7, 15, 17, 18 i 19. En conjunt, només hi ha augment de la població escolar en els nivells obligatoris en els

districtes 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14 i 16, encara que si considerem també l'Educació Infantil, es produeix augment en tots els districtes, llevat dels districtes perifèrics 15, 17, 18 i 19.

TAULA II.2.1. POBLACIÓ ESCOLAR DELS DISTRICTES DE VALÈNCIA

Dist.	EI	Dif	EP	Dif	ES	Dif	IPS	Dif	PS	Dif
1/3	1714	397	3881	-204	3658	113	9253	306	7539	-91
2	700	81	2198	-17	2198	141	5096	205	4396	124
4	602	174	2243	38	2099	-24	4944	188	4342	14
5	1383	288	2922	125	1618	-9	5923	404	4540	116
6	1187	297	3062	94	2851	-25	7100	366	5913	69
7	1469	228	3176	205	1448	-409	6093	24	4624	-204
8	1058	184	1957	74	2034	121	5049	379	3991	195
9	1038	-15	2630	125	2034	45	5702	155	4664	170
10	1217	0	2936	93	2030	84	6183	177	4966	177
11	1393	98	3208	-68	2643	316	7244	346	5851	248
12	1148	134	2674	-101	1599	163	5421	169	4273	-62
13	687	118	1146	-100	1558	103	3391	121	2704	3
14	650	123	1257	46	843	25	2750	194	2100	71
15	842	45	2003	43	1319	-259	4164	-171	3322	-216
16	591	148	1418	15	1003	112	3012	275	2421	127
17	122	21	239	25	12	-66	373	-20	251	-41
18	245	0	589	7	377	-37	1211	-30	966	-30
19	443	150	821	-138	458	-186	1722	-174	1279	-324
Total	16489	2471	38360	262	29782	208	84631	2941	68142	470

Dist.- Districtes; EI.- Educació Infantil; EP.- Educació Primària; ES.- Educació Secundària; IPS.- Educació Infantil, Primària i Secundària; PS.- Educació Primària i Secundària. Dif. Diferència: curs 2002/2003 – curs 2000/2001.

Districtes: 1/3.- Ciutat Vella - Extramurs; 2.- L'Eixample; 4.- Campanar; 5.- La Saïdia; 6.- El Pla del Real; 7.- L'Olivereta; 8.- Patraix; 9.- Jesús; 10.- Quatre Carrers; 11.- Poblat Marítims; 12.- Camins al Grau; 13.- Algirós; 14.- Benimaclet; 15. Rascanya; 16. Benicalap; 17. Pobles del Nord; 18. Pobles de l'Oest; 19.- Pobles del Sud.

Font: Elaboració pròpia.

3. Escolarització en centres públics i privats

Menys de la meitat dels xiquets i de les xiquetes estan escolaritzats en centres de titularitat pública. En total hi ha 28.714 estudiants en els nivells obligatoris, 727 més que en el curs 2000/2001, i 7.352 en la segona etapa de l'Educació Infantil, 707 més que dos cursos enrere. La taula II.3.1 presenta les dades per districtes.

TAULA II.3.1.- POBLACIÓ ESCOLAR ALS CENTRES PÚBLICS DELS DISTRICTES DE VALÈNCIA (DADES ABSOLUTES)

Dist.	EI	Dif	EP	Dif	ES	Dif	IPS	Dif	PS	Dif
1/3	404	-21	562	-244	1133	168	2099	-96	1695	-76
2	191	0	410	24	820	162	1421	186	1230	186
4	220	41	563	15	655	-5	1438	51	1218	-10
5	423	162	817	-81	0	0	1240	243	817	81
6	279	49	684	56	858	70	1821	175	1542	126
7	570	21	1286	149	177	-225	2033	-55	1463	-76
8	574	0	1330	68	1548	110	3452	178	2878	178
9	750	-22	1769	69	1413	44	3932	91	3182	113
10	498	-45	1440	72	800	76	2738	103	2240	148
11	789	127	1569	-35	1196	210	3554	302	2765	175
12	342	-14	802	-159	295	53	1439	-120	1097	-106
13	538	-13	1146	18	1498	78	3182	83	2644	96
14	348	51	789	33	487	24	1624	108	1276	57
15	415	54	982	42	697	-243	2094	-147	1679	-201
16	341	97	622	-9	468	258	1431	346	1090	249
17	122	21	239	25	12	-66	373	-20	251	-41
18	105	-23	289	10	193	-4	587	-17	482	6
19	443	222	821	4	344	-202	1608	24	1165	-198
Total	7352	707	16120	219	12594	508	36066	1434	28714	727

Font: Elaboració pròpia.

La proporció d'alumnat escolaritzat en centres de titularitat privada és molt superior a la mitjana del País Valencià. En total, la proporció de xiquets i xiquetes d'Educació Primària en centres de titularitat pública és del 42,0% per al curs 2002/2003, prou inferior al percentatge del 66,5% que presentava el conjunt del País Valencià en el

curs 2000/2001. En el cas de l'Educació Secundària Obligatoria, la ciutat presentava un 42,3% d'alumnat escolaritzat en centres públics, inferior al 65,2% del conjunt del País. Per últim, en el cas de l'Educació Infantil, la proporció de la ciutat, 44,6%, és també inferior a la del País, 66,9% en el curs indicat. Les dades relatives dels districtes de la ciutat s'arrepleguen a la taula II.3.2. S'hi palesen diferències notables. Tot atenent la columna PS, corresponent a l'alumnat escolaritzat en les etapes obligatòries, s'hi pot veure com el percentatge de xiquets i xiquetes a centres de titularitat pública oscil·la entre el 90%-100% als districtes 13, 17 i 19, fins a valors inferiors al 30% en el cas dels districtes 1/3, 2, 4, 5, 6 i 12. En general, la disposició centre-perifèria sembla que es correspon amb menor-majors participació de l'escola pública.

TAULA II.3.2.- POBLACIÓ ESCOLAR ALS CENTRES PÚBLICS DELS DISTRICTES DE VALÈNCIA (DADES RELATIVES)

Dist.	EI	EP	ES	IPS	PS
1/3	23,6%	14,5%	31,0%	22,7%	22,5%
2	27,3%	18,7%	37,3%	27,9%	28,0%
4	36,5%	25,1%	31,2%	29,1%	28,1%
5	30,6%	28,0%	0,0%	20,9%	18,0%
6	23,5%	22,3%	30,1%	25,6%	26,1%
7	38,8%	40,5%	12,2%	33,4%	31,6%
8	54,3%	68,0%	76,1%	68,4%	72,1%
9	72,3%	67,3%	69,5%	69,0%	68,2%
10	40,9%	49,0%	39,4%	44,3%	45,1%
11	56,6%	48,9%	45,3%	49,1%	47,3%
12	29,8%	30,0%	18,4%	26,5%	25,7%
13	78,3%	100,0%	96,1%	93,8%	97,8%
14	53,5%	62,8%	57,8%	59,1%	60,8%
15	49,3%	49,0%	52,8%	50,3%	50,5%
16	57,7%	43,9%	46,7%	47,5%	45,0%
17	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
18	42,9%	49,1%	51,2%	48,5%	49,9%
19	100,0%	100,0%	75,1%	93,4%	91,1%
Total	44,6%	42,0%	42,3%	42,6%	42,1%

Font: Elaboració pròpia.

La proporció d'alumnat escolaritzat en centres públics o privats és una dada important, ja que, com veurem a l'epígraf següent, pràcticament tots els xiquets i xiquetes que segueixen una educació en valencià ho fan a centres públics.

4. Programes d'Ensenyament en Valencià a la ciutat de València

Durant el curs 2002/2003, 6.278 xiquets i xiquetes fan l'ensenyament en valencià als nivells obligatoris a la ciutat de València, val a dir, cursen els seus estudis en la modalitat de Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV), 1.516 més que el curs 2000/2001. Si comptem la segona etapa d'Educació Infantil, la xifra puja a 8.903 xiquets i xiquetes, 2.085 més que dos cursos enrera.

La major part dels xiquets i de les xiquetes escolaritzats en PEV, el 96,2%, es troben a centres educatius de titularitat pública. Exactament, 6.044 xiquets i xiquetes als nivells obligatoris i 2.483 xiquets i xiquetes més en la segona etapa d'Educació Infantil. Respecte del curs 2000/2001, hi ha hagut un augment de 1.432 xiquets i xiquetes als nivells obligatoris dels centres públics en PEV, 1.882 si considerem també la segona etapa d'Educació Infantil.

En centres privats únicament hi ha 234 xiquets i xiquetes als nivells obligatòris, 84 més que al curs 2000/2001; 376 si considerem també l'escolarització en PEV en la segona etapa d'Educació Infantil; en conjunt, 203 xiquets i xiquetes més que al curs esmentat.

En la taula II.4.1 hi ha el detall de xiquets i xiquetes escolaritzats en PEV, als centres de titularitat pública, segons els distints districtes de la ciutat.

TAULA II.4.1.- ALUMNAT EN PEV ALS CENTRES PÚBLICS SEGONS ELS DISTRICTES DE VALÈNCIA (DADES ABSOLUTES)

Dist.	EI	Dif	EP	Dif	ES	Dif	IPS	Dif	PS	Dif
1/3	173	11	230	-19	155	62	558	54	385	43
2	67	-2	124	22	132	132	323	152	256	154
4	66	6	168	26	84	45	318	77	252	71

5	145	83	239	86	0	0	384	169	239	86
6	71	22	137	5	62	62	270	89	199	67
7	105	1	154	33	0	0	259	34	154	33
8	201	7	348	76	137	85	686	168	485	161
9	314	32	492	162	124	79	930	273	616	241
10	165	21	363	67	135	46	663	134	498	113
11	271	4	521	76	139	42	931	122	660	118
12	167	35	355	57	116	62	638	154	471	119
13	132	23	150	16	131	59	413	98	281	75
14	164	51	354	61	109	7	627	119	463	68
15	103	-3	159	26	75	-29	337	-6	234	-3
16	115	33	217	29	69	29	401	91	286	58
17	59	59	101	11	0	-22	160	48	101	-11
18	36	36	102	102	0	0	138	138	102	102
19	129	31	262	1	100	-64	491	-32	362	-63
Total	2483	447	4476	837	1568	595	8527	1882	6044	1432

Font: Elaboració pròpia.

En la taula II.4.2 s'arrepleguen les dades relatives, val a dir, el percentatge de xiquets i xiquetes als centres públics que segueixen el PEV. S'hi pot veure que hi ha un descens notable entre els percentatges d'Educació Infantil (en conjunt, 33,8%), els d'Educació Primària, lleugerament inferiors (27,8%), i els d'Educació Secundària (menys de la meitat dels percentatges de Primària, concretament 12,5%). Si considerem els nivells obligatoris, la proporció de xiquets i xiquetes en PEV és, aproximadament 1 de cada 5 (21,0%), mentre que si afegim la segona etapa d'Educació Infantil, la proporció s'aproxima al 1 de cada 4 (23,6%).

TAULA II.4.2.- POBLACIÓ ESCOLAR QUE SEGUEIX EL PEV ALS CENTRES PÚBLICS DELS DISTRICTES DE VALÈNCIA (DADES RELATIVES)

Dist.	EI	EP	ES	IPS	PS
1/3	42,8%	40,9%	13,7%	26,6%	22,7%
2	35,1%	30,2%	16,1%	22,7%	20,8%
4	30,0%	29,8%	12,8%	22,1%	20,7%
5	34,3%	29,3%	0,0%	31,0%	29,3%
6	25,4%	20,0%	7,2%	14,8%	12,9%
7	18,4%	12,0%	0,0%	12,7%	10,5%
8	35,0%	26,2%	8,9%	19,9%	16,9%
9	41,9%	27,8%	8,8%	23,0%	19,4%
10	33,1%	25,2%	16,9%	24,2%	22,2%
11	34,3%	33,2%	11,6%	26,2%	23,9%
12	48,8%	44,3%	39,3%	44,3%	42,9%
13	24,5%	13,1%	8,7%	13,0%	10,6%
14	47,1%	44,9%	22,4%	38,6%	36,3%
15	24,8%	16,2%	10,8%	16,1%	13,9%
16	33,7%	34,9%	14,7%	28,0%	26,2%
17	48,4%	42,3%	0,0%	42,9%	40,2%
18	34,3%	35,3%	0,0%	23,5%	21,2%
19	29,1%	31,9%	29,1%	30,5%	31,1%
Total	33,8%	27,8%	12,5%	23,6%	21,0%

Font: Elaboració pròpia.

La diferència entre l'escolarització en PEV en la segona etapa d'Educació Infantil i l'Educació Secundària és més notable quan s'analitzen les dades dels districtes. En alguns districtes, fins i tot, la proporció d'alumnat en PEV és superior a la mitjana en la segona etapa d'Educació Infantil i inferior en l'Educació Secundària. Aquest és el cas dels districtes 5, 8, 9, 11, 17 i 18. Aquesta desproporció entre els percentatges d'Educació Infantil i Secundària s'explica parcialment per l'extensió de les línies en PEV, ja que els programes s'estableixen als cursos inferiors.

Un altre factor a considerar és la diferència d'escolarització que es produeix en el primer cycle d'Educació Secundària, en el qual l'alumnat està als col·legis públics i als instituts d'Educació Secundària. En els dos primers cursos d'Educació Secundària, hi ha en total 3.067 xiquets i xiquetes als col·legis (50,6%) i 2.996 als instituts (49,4%). La taula II.4.3 arreplega les dades sobre l'Educació Secundària i PEV, tot distingint els dos grups.

TAULA II.4.3.- ALUMNAT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA, SEGONS EL CENTRE D'ESCOLARITZACIÓ.

	1r	Dif	2n	Dif	3r	Dif	4t	Dif	Total	Dif
CP	1514	-507	1553	-669	0	0	0	0	3067	-1176
PEV	306	104	278	75	0	0	0	0	584	179
%	20,2%	-	18,4%	-	-	-	-	-	19,0%	-
IES	1283	779	1713	1150	3536	-125	2995	-120	9527	1684
PEV	181	155	190	164	351	24	262	79	984	416
%	14,1%	-	11,0%	-	9,9%	-	8,7%	-	10,3%	-
Total	2797	-352	3266	-505	3536	-125	2995	-120	12594	508
PEV	487	259	468	239	351	24	262	79	1568	595
%	17,4%	-	14,3%	-	9,9%	-	8,7%	-	12,4%	-

Font: Elaboració pròpia.

Com s'hi pot veure, els percentatges dels col·legis (20,2% i 18,4%) són superiors als dels instituts (17,4% i 14,3%, als mateixos cursos), que minven considerablement al llarg de la Secundària (fins arribar a 9,9% i 8,7%). Tanmateix, als instituts s'ha produït un increment major de l'alumnat en termes absoluts, 508, dels quals 314 han estat als dos primers cursos de l'Educació Secundària.

5. Programes d'Ensenyament en Valencià, a tot el País

En conjunt, l'alumnat en programes d'ensenyament en valencià PIL o PEV és el que s'arreplega a les taules següents:

TAULA II.5.1.- CENTRES D'ENSENYAMENT EN VALENCIÀ AMB PIL O PEV D'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA

	Alacant	Castelló	València	Total
1983/84	sd	sd	sd	10
1984/85	sd	sd	sd	48
1985/86	sd	sd	sd	116
1986/87	sd	sd	sd	151
1987/88	sd	sd	sd	168
1988/89	sd	sd	sd	211
1989/90	sd	sd	sd	239
1990/91	77	57	131	265
1991/92	88	69	154	311
1992/93	106	94	192	392
1993/94	105	119	250	474
1994/95	110	125	276	511
1995/96	122	133	304	559
1996/97	130	141	332	603
1997/98	135	140	347	622
1998/99	141	142	351	634
1999/00	145	144	355	644
2000/01	149	143	358	650
2001/02	sd	sd	sd	655
2002/03	sd	sd	sd	671 ¹

Font: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, diverses publicacions.

TAULA II.5.2.- CENTRES D'ENSENYAMENT AMB GRUPS D'ENSENYAMENT EN VALENCIÀ PER A L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA (FP, ESO I BATXILLERAT)

	Alacant	Castelló	València	Total
1987/88	sd	sd	sd	18
1988/89	sd	sd	sd	23
1989/90	sd	sd	sd	30
1990/91	11	4	25	40

1991/92	11	5	27	43
1992/93	14	5	39	58
1993/94	15	10	46	71
1994/95	16	14	56	86
1995/96	19	16	64	99
1996/97	22	22	74	118
1997/98	29	26	83	138
1998/99	42	32	103	177
1999/00	48	35	110	193
2000/01	53	39	121	213
2001/02	sd	sd	sd	222
2002/03	sd	sd	sd	241 ¹

Font: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, diverses publicacions.

(1) Total: 1.882 centres (1.475 públics i 407 privats); el total de 912 (671+241) en representa el 48,45%.

TAULA II.5.3.- ALUMNAT D'ENSENYAMENT EN PIL O PEV D'E DUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA

	Alacant	Castelló	València	PEV	PIL	Total
1983/84	sd	sd	sd	1432	0	1432
1984/85	sd	sd	sd	5414	0	5414
1985/86	sd	sd	sd	10611	0	10611
1986/87	sd	sd	sd	11375	0	11375
1987/88	sd	sd	sd	13131	0	13131
1988/89	sd	sd	sd	17279	0	17279
1989/90	sd	sd	sd	23979	0	23979
1990/91	sd	sd	sd	26769	3363	30132
1991/92	8021	6438	17825	26781*	5503	32284
1992/93	9322	7485	22611	31500	7918	39418
1993/94	10055	9862	27859	37611	10165	47776
1994/95	12698	11729	31554	43196	12785	55981
1995/96	14287	13817	35696	47381	16409	63800
1996/97	15968	15749	40683	52482	19918	72400
1997/98	17333	17724	45558	57202	23413	80615
1998/99	18805	19280	50066	61051	27100	88151
1999/00	20261	21485	54425	sd	sd	96171
2000/01	21264	22488	58498	sd	sd	102250
2001/02	sd	sd	sd	sd	sd	106528
2002/03	sd	sd	sd	sd	sd	112164 ²

sd = sense dades; (*) 26570, segons altres fonts.

Font: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, diverses publicacions.

(2) Total: 371.274. 112.164 representa el 30,21%.

TAULA II.5.4.- ALUMNAT D'ENSENYAMENT EN PIL O PEV D'E DUCACIÓ SECUNDÀRIA (FP, BUP-COU, ESO I BATXILLERAT)

	Alacant	Castelló	València	PEV/PIL	Matèries
1983/84					1280
1984/85					3160
1985/86					11640
1986/87					12485
1987/88					31047

1988/89					33848
1989/90					33947
1990/91	708	413	1755	2876	41466
1991/92	710	408	1917	3035	51247
1992/93	1085	549	3189	4823	74685
1993/94	1335	901	4765	7001	75056
1994/95	1577	1345	5624	8546	sd
1995/96	1885	1517	7085	10487	sd
1996/97	2117	2000	9896	14013	sd
1997/98	2598	2843	11672	17113	sd
1998/99	3579	3723	14445	21747	sd
1999/00	4730	5002	15515	25247	sd
2000/01	5740	6302	18278	30320	sd
2001/02	sd	sd	sd	30891	sd
2002/03	sd	sd	sd	35133 ^a	sd

Font: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, diverses publicacions.

(3) Total: 300.200. 35.133 en representa el 11,70%

TAULA II.5.5.- DADES GLOBALS DEL CURS 2002/2003

		Província d'Alacant		Província de Castelló		Província de València		Total		
		Centres privats	Centres públics	Centres privats	Centres públics	Centres privats	Centres públics	Centres privats	Centres públics	Total
Centres	Infantil i Primària									671
	Secundària									241
	Total	2		6		49		57	855	912
Alumnat	Infantil i Primària									112.164
	Secundària									35.133
	Total									147.297

Font: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, STE-PV. MEV, diverses publicacions.

III Part. Anàlisi qualitativa

1. Notes metodològiques

A més de l'anàlisi de les dades corresponents a l'escolarització (arreplegades a la **Part II**), en la recerca han estat realitzades una sèrie d'entrevistes a professorat amb responsabilitats en la direcció i administració dels centres educatius. La metodologia de les entrevistes s'arregla en l'**annex I**. El seu fonament es comenta a continuació.

Les descripcions habituals de la metodologia sociolingüística contempnen, junt al ventall de les tècniques quantitatives, les anomenades tècniques qualitatives¹. Certament, als darrers cinquanta anys, la recerca sociològica ha incorporat tècniques qualitatives. Th. W. Adorno emprà l'entrevista «clínica» [*clinical interview*] en el estudis que realitzà als EUA sobre la personalitat autoritària, per analitzar les motivacions d'un comportament (Wiggerhaus 1994: 411-424; Jay 1989: 370 ss), i quasi simultàniament R. K. Merton defensà l'entrevista «enfocada» [*focussed interview*] en les planes del *American Journal of Sociology* (1946), per estudiar els efectes d'una experiència. Com explica J. Ibáñez, l'entrevista, també emprada en els treballs d'A. C.

¹ Una descripció general de la metodologia de recerca es troba a l'article de Joan Solé Camardons (2000).

Kinsey sobre el comportament sexual dels mascles (1948) i d'E Dichter sobre el desig (1960), aviat s'escindirà en dues tècniques: l'entrevista «en profunditat» i el «grup de discussió» (Ibáñez 1985: 242).

Aquesta incorporació de tècniques qualitatives suposa una «apertura», que ha estat convincentment relacionada amb la crisi dels «integrismes teòrics» i les «tensions ideològiques» que travessen la disciplina (A. Ortí), amb les transformacions socials i, en definitiva, amb el seu «caràcter multiparadigmàtic» (M. García Ferrando). Per això, segons Ortí, les tècniques qualitatives i les quantitatives no es distingeixen segons la dualitat «fets» i «discursos», sinó que més bé representarien «dues formes distintes d'interpenetració de la teoria amb la realitat» (Ortí 2000: 234). Cal doncs explicar la interpenetració de la realitat que aporten les tècniques qualitatives, en particular l'entrevista, les peculiaritats de la seua aproximació.

Les tècniques qualitatives, i en particular l'entrevista que serà emprada ací, es configuren com a formes d'aproximació o interpenetració de la realitat, a partir de no menys de tres corrents teòrics, que, per dir-ho així, se superposen o solapen en certa manera. En primer lloc, l'hermenèutica tal i com fou elaborada a partir de l'obra de Schleiermacher, que es configura al voltant d'una autognosi [*Selbstsinnung*] (Schleiermacher 1991: 14-17), i que, per mitjà del primer Dilthey, i altres participants en el debat sobre la lògica de les «ciències de l'esperit», com ara Windelband i Rickert, arribaria a la sociologia «comprensiva» de Weber i les posteriors formulacions fenomenològiques, en la línia de Brentano i Husserl. Relacionada amb la preocupació d'aquests per la consciència, trobem, en segon lloc, la formulació de la Psicoanàlisi, amb una redefinició de la interpretació. Freud, en *La interpretació dels somnis*, distingeix tres mètodes hermenèutics (1992: 146 ss): la interpretació «simbòlica», de caràcter intuitiu, la interpretació «desxifradora», que busca una correspondència dels elements, i la psicoanalítica, la qual, a diferència de les anteriors, es pretén metòdica i holística. En tercer lloc, el mètode genealògic, que, tot partint de Schopenhauer i Nietzsche, inspiraria les interpretacions arqueològiques i/o genealògiques de Foucault.

Més o menys explícitament, les descripcions de l'entrevista sociològica destaquen elements procedents d'aquests corrents, des de la necessitat d'assolir la màxima expressivitat per part de la persona entrevistada («...que es respecte i que es comuniqui tot allò que travessa el seu pensament», aconsellava Freud), fins la capacitat,

pel que fa a l'entrevistador, de l'«oblit d'un mateix, una vertadera conversió de la mirada», com escriu encertadament P. Bourdieu (1999: 533), semblant a l'«amor intel·lectual a Déu», el tercer i suprem gènere de coneixement de B. de Spinoza (*Ethic.* V, prop. XXV (1965: 325 ss)). El repertori d'avantatges o condicions formals de l'entrevista² han d'estar presidits pels preceptes derivats d'aquella aproximació comprensiva.

El grup dels subjectes entrevistats ha estat escollit d'entre altres possibles, perquè està compost de persones que es troben, per dir-ho així, en la cruïlla on convergeixen la resta d'actuacions: reben les indicacions dels representants de l'Administració, representen el professorat, gestionen la matriculació, coordinen l'establiment del projecte curricular del centre, en el qual s'ha de determinar la modalitat lingüística, etc. Les persones dels equips directius i, de vegades, alguna persona responsable de la normalització lingüística del centre educatiu, es troben, doncs, en la convergència de les línies de força, de les tensions, que envolten l'extensió de programes d'ensenyament bilingüe als centres. Per això, l'entrevista més que arreplegar les dades objectives (que ja es disposien per la informació arreplegada per altres mitjans), intentava aprofundir en la «profunditat» de les representacions i actuacions d'aquests i altres subjectes del sistema educatiu.

² Per exemple, R. Sierra Bravo (1994).

2. La política de la retirada de la política

Tot seguint allò dit sobre l'anàlisi sociològica a l'epígraf 1, la distribució regular dels programes d'ensenyament bilingüe segons la titularitat dels centres educatius s'ha d'explicar per un altre fet social, al nostre cas allò que denominarem «la retirada de la política». Ara bé, la relació entre aquest fet i l'altre no es limita a una causalitat unidireccional i homogènia, anàloga a una força física. El mateix fet produeix reaccions diferents en els centres de titularitat pública i en els de titularitat privada, i, fins i tot, aquestes es diversifiquen segons altres factors. Aquesta pluralitat és la que ens permet parlar de model i no només de reacció causal.

Així doncs, l'anàlisi sociolingüística i l'avaluació esmentades condueixen a l'elaboració d'un model, la simplicitat i capacitat explicativa del qual es troben en relació dialèctica, que pot orientar l'acció des de l'avaluació realitzada.

Abans de glossar el significat del concepte «retirada de la política» apuntarem els diferents sentits de la mateixa noció «política». Des que Aristòtil va escriure l'obra anomenada *Política*, que –com resumia el cavaller valencià Martí de Viciàna (s. XV)– «mostra modo a saber ciutats e regnes regir» (Viciàna 1982: 34), s'han forjat diversos sentits per a aquella noció. Tot seguint una classificació d'U. Beck (1997: 38), els principals significats de «política» actualment serien els següents:

a) Política (en anglès, *polity*) és la constitució d'una societat, i per tant la forma institucional d'una comunitat, d'una polis, o la seua representació.

b) Política (en anglès, *policy*) és el conjunt dels trets fonamentals dels programes per configurar les circumstàncies socials. D'alguna manera aquest significat està relacionat amb les «bones pràctiques», i produí l'expressió «guàrdia de policia» (després, simplement, 'policia').

c) Per últim, política (en anglés, *politics*) es refereix a les posicions i el repartiment de poder, generalment associada a la figura dels partits polítics.

Aquesta triplicitat de significats, cadascú dels quals, per dir-ho així, s'integra en l'anterior, origina tres sentits diferents del concepte política lingüística.

a) Política lingüística com a representació del caràcter constitutiu de la llengua en una comunitat determinada, de la qual és llengua «pròpia».³

b) Política lingüística (*language policy*) com a conjunt de «bones pràctiques» o «actituds i plans d'acció relatius a la llengua» (Ninyoles 1989: 47). En aquest sentit, defineix Miquel Siguan la política lingüística com a «conjunt sistemàtic d'accions adreçades a assolir una situació lingüística que hom considera desitjable.» (Siguan 1994: 97)⁴

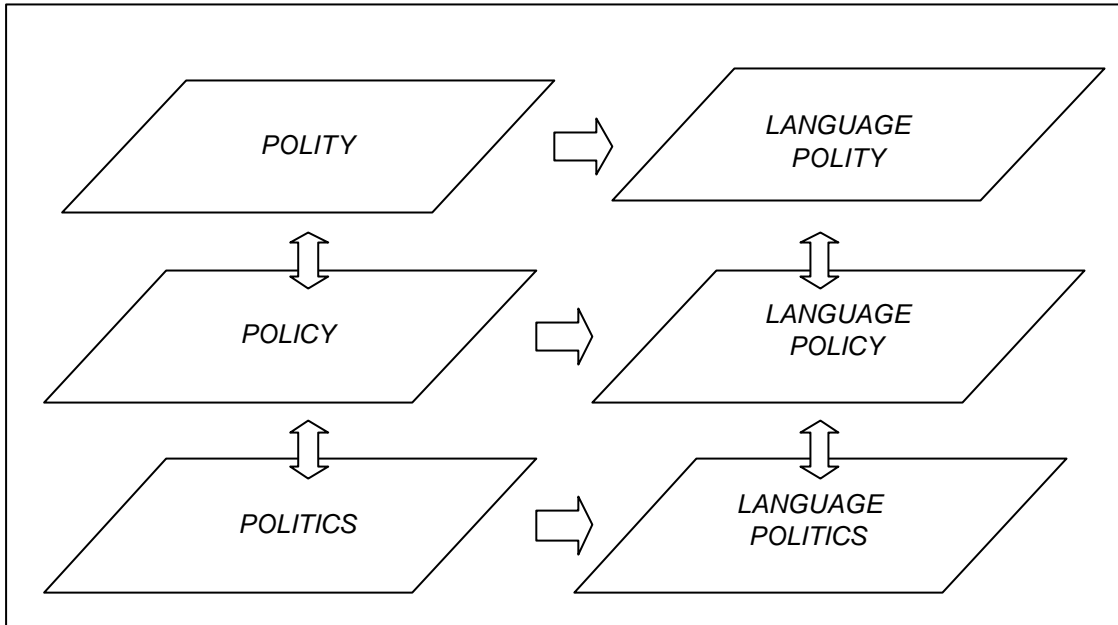
c) Política lingüística (*language politics*) com a «decisió o sèrie de decisions que impliquen un acte de poder» (Ninyoles 1989), que habitualment es realitza des de formacions partidàries.

En el diagrama III.2.1 hi ha una representació d'aquest marc conceptual.

³ El primer sentit de política lingüística fa referència al caràcter constitutiu de la llengua per a una determinada configuració política (allò que tradicionalment s'anomena una nació). Hi ha tot un seguit de teories que, exacerbant aquesta tesi, defensarien un «subjectivisme individualista» –segons l'expressió de Valentín N. Voloshinov (1976)– segons el qual hi hauria una relació íntima entre la llengua i la nació: Hamann, Herder, W. v. Humboldt, l'Escola de Jarkov, Vossler, Schmidt-Rohr –«el llenguatge és l'esperit nacional mateix»– i Trier i Weisberger, que posaren aquestes afirmacions al servei del xovinisme nazifeixista, tot postulant un *Sprachgeist*. Com a contrapunt d'aquest corrent, ha estat reiteradament defensat un «objectivisme abstracte» –segons també l'expressió de Voloshinov–, que trobaríem a les obres de Durkheim, Meillet, Saussure, Levy-Strauss, etc. Voloshinov defensava una «tercera via» (la filosofia marxista del llenguatge), que posava l'accent en el caràcter sociohistòric de la llengua i de les formacions socials.

⁴ El professor Siguan (1994) repassa les arrels històriques del plurilingüisme i la situació política després de la Constitució de 1978 i els Estatuts d'Autonomia, així com els processos de normalització. Dedicat al «català/valencià» les pp. 125-136 i a l'anàlisi de la Comunitat Valenciana les pp. 201-216.

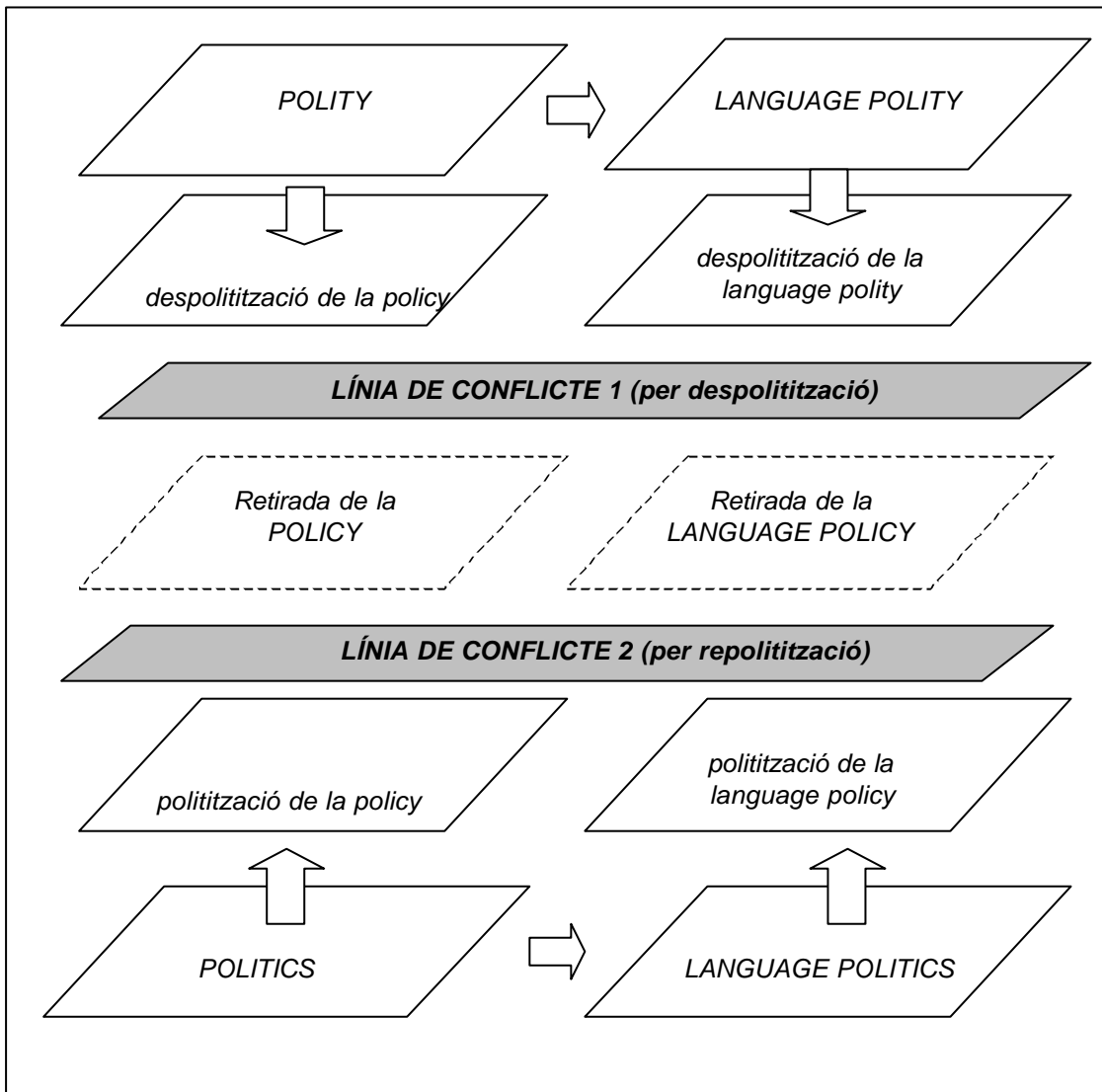
DIAGRAMA III.2.1. NIVELLS DE POLÍTICA I DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA . APLICACIÓ DE LES TEORIES DE BECK.

Doncs bé, el concepte de «política» (o millor dit de «política lingüística») que arreplega l'expressió «retirada de la política» és el segon: *policy* (o *language policy*). Encara que aquesta afirmació és paradoxal, ja que com adverteix un refrany alemany: *Keine Antwort ist auch eine Antwort* (cap resposta és també una resposta) o en el del principi matemàtic: el conjunt buit no és buit, perquè té almenys un element, el conjunt buit. Per això, la «retirada de la política» és, més bé, «la política de la retirada de la política».

Aquesta «retirada de la política» presenta un doble vessant. Per una banda, «politització» (la *politics* pren el paper de la *policy*, perquè falla el vincle entre ambdues); per altra banda, «despolitització» (es trenca el lligam entre *policy* i *polity*). Aquesta duplictat politització/despolitització, que opera a dos nivells distints, és la que fa tan complexa el cas valencià, i permet discursos aparentment contradictoris o paradoxals. El diagrama III.2.2 expressa aquest doble moviment, i els espais que genera:

DIAGRAMA III.2.2. NIVELLS DE POLÍTICA I DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA AMB LA RETIRADA DE LA POLÍTICA: POLITITZACIÓ I DESPOLITITZACIÓ (LINGÜÍSTICA) I LÍNIA DE CONFLICTE LINGÜÍSTIC (DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA)

Cal subratllar que, segons el model representat al diagrama anterior, 4.2., hi ha dues línies de conflicte, determinades per la retirada de la política (o més bé per la política de la retirada de la política (*policy*). La línia superior (línia 1 de conflicte), es produeix per despolitització (en el sentit de política=*polity*). La política se separa de la constitució del cos social, de la *polis*, de la *res publica* i esdevé un assumpte «tècnic». Aquesta «despolitització» provoca reaccions als subjectes, que entenen que la política (*politics*) no els garanteix la constitució de la *res publica*. És el fenomen que Beck anomena de *Subpolitik* (o infrapolítica), i té a veure amb l'emergència de moviments socials que operen amb una perspectiva, diguem-ne, global i no pas local. La segona línia de conflicte es produeix per repolitització (en el sentit de política=*politics*). El joc de partits (i més enllà, els interessos dels «polítics» –allò que freqüentment s'anomena «classe política», però que més bé presenta les característiques d'una casta) no produeix, segons la percepció del subjectes, una política (=policy) adequada. És aleshores quan, en el camp de la «política lingüística», els partits adopten posicions que ultrapassen la seua competència en el sistema constitucional, per entrar –en el cas que ens ocupa– en qüestions gramaticals o filològiques.

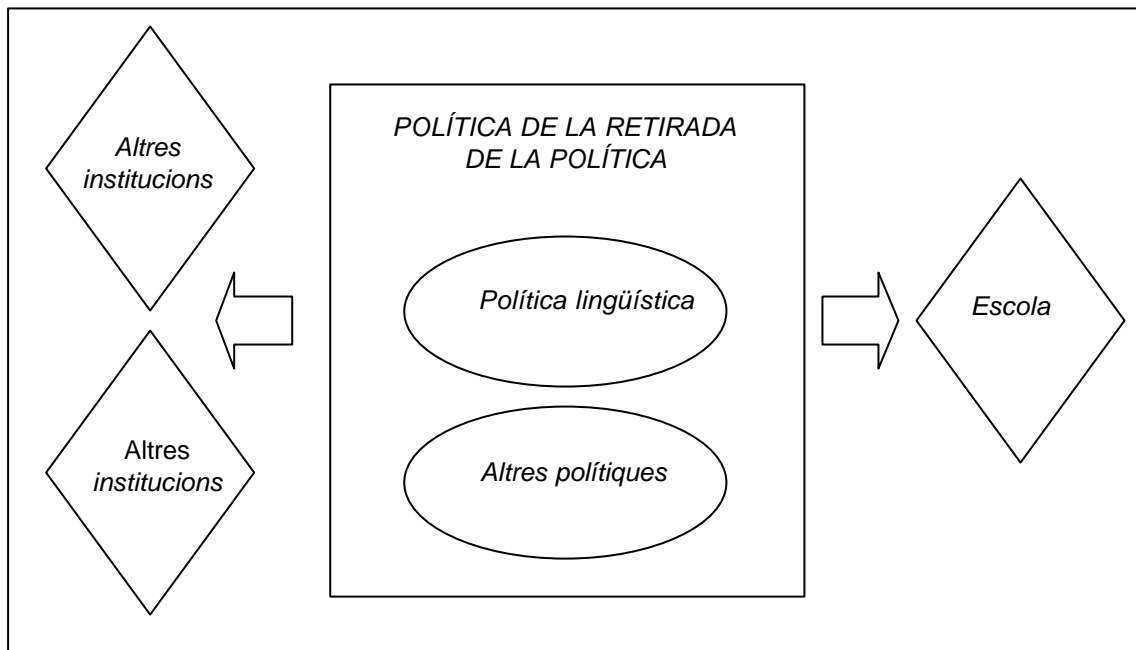
El tema de la recerca es redefineix, per tant, com l'elaboració d'un model que explique perquè «la política de la retirada de la política» produeix conseqüències distintes als centres, segons la seua titularitat, la qual cosa consolida una distribució particular (una regularitat o una discontinuïtat en la topologia de l'espai social).

3. Retirada de la política i límit problemàtic

Allò que ha estat anomenat adés «política de la retirada de la política» és un fet social. Habitualment es parla de «fets» com d'allò que podem percebre immediatament. No és aquesta l'accepció sociològica i, fins i tot, podríem pensar que no ho és pas en el domini de la ciència en general. Per exemple, la gravetat (la força gravitatòria) és un fet inqüestionable per a la Física actual, la qual cosa no vol dir que siga immediatament objecte de percepció: ningú no «veu» la gravetat, i fins i tot la «pesadesa» que sentim no n'és una manifestació immediata, ja que la podem atribuir a altres «fets»: així, durant segles, es pensava en la tendència dels objectes a buscar el seu «lloc natural». Ara bé, una vegada que som sabedors de la dinàmica newtoniana, amb la seua unificació de les mecàniques celeste i terrestre, és fàcil atribuir qualsevol fenòmen, des de la pesadesa que sentim al nostre cos fins a la caiguda de greus al nostre voltant, com el resultat de la gravetat. D'una manera anàloga, «la política de la retirada de la política» no és un «fet» que es percep immediatament, però una vegada que els subjectes socials (al nostre cas, els membres de la comunitat educativa), en prenen consciència, orienten la seua acció d'una manera determinada. *Allò que la recerca troba a les entrevistes són pistes d'aquesta reorientació de l'acció i allò que postula l'anàlisi és el «fet» sociològic bàsic que els interpreta.* Ara bé, aquesta interpretació no és relativa al subjecte de recerca, en el sentit que els seus resultats no gaudesquen d'objectivitat (i per tant, patesquen de subjectivitat) -un antic *locus* de la recerca sociològica des que el formulara M. Weber ara en fa un segle-, de la mateixa manera que la teoria newtoniana no era una «altra» manera d'interpretar la caiguda dels greus tan valuosa com l'aristotèlica (el mateix Newton afirmava que no «fingia», val a dir, simulava, hipòtesis). Si més no perquè la llei de la gravetat augmentava considerablement el domini de fenòmens a explicar.

Aquest és el sentit de la seua «gran unificació» i de l'impacte que va causar als seus contemporanis, fins el punt que alguns d'ells, com ara Hume o, més tard, Rousseau, pretenien fer aquesta mateixa unificació al camp moral. Tornant al tema d'aquest treball, «la política de la retirada de la política» s'articula de manera doble (aquesta és, per analogia, la seua «unificació»): amb el comportament dels subjectes socials al si del sistema educatiu i amb el conjunt del marc social. Potser el diagrama III.3.1 aporte llum al text.

Diagrama III.3.1.

La «retirada de la política» (o, millor dit, la «política de la retirada de la política») fa que els individus orienten la seua acció segons la percepció que tenen d'allò que podríem anomenar el límit problemàtic. És respecte d'aquest horitzó variable que els individus interpreten el seu comportament, amb una certa sensació de solitud. La retirada de la política els deixa com el títol d'aquella pel·lícula: sols davant el perill. Aquesta sensació d'incòmoda solitud es percep des del moment mateix d'entablar contacte. La «retirada de la política» es tradueix, doncs, en un primer moment, en una certa inseguretats. Els subjectes, que, en definitiva, realitzen un paper social (molts d'ells, fins i tot amb la condició de funcionaris públics) es troben, per dir-ho així, desassistits, i aquesta situació es tradueix quasi indefectiblement en una precaució inicial.

El que primer sorprén és la precaució de les persones entrevistades. Encara que l'entrevistador comença el seu diàleg amb una identificació rigorosa, el tema de la recerca anima a les persones entrevistades a distanciar-se. És una reacció pràcticament instintiva, per la qual demanen novament sobre el tema de la conversa o sobre la identitat de l'entrevistador, com si, amb la reiteració, intentaren assegurar una posició de seguretats. Freqüentment, el primer docent amb què s'estableix el contacte intenta traslladar l'assumpte a alguna altra persona, abans fins i tot d'escoltar les qüestions. «És que això ho porta...», «D'això hauràs de parlar amb A., que és el professor responsable.». D'altres vegades, es percep la preocupació que els ha causat el fet d'haver demanat pel seu nom exacte:

—¿I com és que has preguntat per P.?

—És que el conserge m'ha dit que havia de preguntar per P., que era la cap d'estudis...

—...Ah, bé.

Concertar una cita, tot oferint un reduït ventall de possibilitats horàries o demanar la identificació personal són casos extrems, tots dos practicats durant aquesta recerca en centres de titularitat privada.

Una vegada encetada l'entrevista, la precaució no desapareix. Malgrat l'absència de gravadora⁵, hi ha interès en precisar allò que s'afirma formalment i allò que es relata

⁵ Una recerca anterior, realitzada amb persones membres dels serveis de normalització lingüística i oficines de promoció de la llengua, que treballaven en organismes públics o semipúblics al País Valencià, ja va palesar les dificultats de fer servir la gravadora en tractar temes sociolingüístics. La diferència entre allò dit mentre aquesta

«informalment», en distingir allò que es pot dir d'allò que no es pot dir. Aquesta innegable precaució s'intenta amargar sota reiterades declaracions de normalitat: «Ací és tot normal», «no n'hi ha cap problema»... unes afirmacions que contrasten amb les precaucions prèvies i amb allò que les entrevistes mostren.

La precaució és la reacció lògica a l'associació del tema de la recerca amb una situació problemàtica hipotètica o real. Hi ha diversos exemples, que cal comentar.

Per contra, aquelles circumstàncies que fan percebre una certa presència de la política (*policy*) es contemplen de manera molt positiva. Així, el paper dels «assessors de valencià» i, fins i tot, de la Inspecció, en la mesura que personifiquen eventuais polítiques (*policies*), animen el desenvolupament de PEV i l'establiment de plans de normalització lingüística, més o menys formalitzats. Expressions, com ara, «l'inspector ens ha proposat una línia» o «han estat molt damunt», ho acrediten.

funcionava i quan es premia l'*stop* era notable, i s'havia de relacionar amb la situació de «tensió» que patien els subjectes en la seua tasca quotidiana. En aquesta recerca s'han fet servir notes ràpides i reconstrucció posterior dels diàlegs.

4. El límit problemàtic amb l'alumnat

R. és mestra de valencià i cap d'estudis en un centre concertat, no religiós, d'una zona perifèrica. En l'entrevista reitera que «vol, però no pot». La incorporació progressiva està realitzant-se amb la docència en valencià d'assignatures que s'emplen perifèriques respecte del nucli curricular tradicional, com ara, l'educació física i la tecnologia. Així i tot, reitera que en el cas de la tecnologia «hi ha problemes de comportament», una reacció que l'alumnat relaciona amb la docència en valencià. Per què hi ha aquesta reacció? La Sociologia de l'Educació ha documentat prou les estratègies de «resistència» dels discents, els seus comportaments enfront de la «violència simbòlica» de la institució. Ara bé, sembla que, amb l'intent de fer docència en valencià d'una assignatura, les causes i les conseqüències de les «resistències» se simplifiquen. Quina és la causa de la reacció? R. apel·la a l'«autoodi». És un districte perifèric, alguns alumnes «parlen valencià a casa», i no volen allò que els fa sentir «de poble», fins i tot, s'oposen a l'accent de la professora, que prové d'una de les comarques centrals (amb una dicció saforenca, molt característica).

Són aquests casos aïllats? Encara que alguna persona entrevistada afirma que «[ara] no és com al principi», es detecten resistències molt elementals. Per exemple, que els alumnes refusin una explicació en valencià, encara que tinguen en aquesta llengua el llibre de text o que una altra persona entrevistada explique la manca de PEV en un centre públic perquè «no ha hagut demanda», en són respostes significatives.

5. El límit problemàtic amb pares i mares, i el conjunt social

Alguna persona entrevistada afirma, pel que fa a l'ensenyament en valencià (PIP i PEV) que «els pares ho tenen assumit». Però aquesta resposta mereix algunes precisions.

J. és el secretari d'un centre privat, de caire religiós, ubicat en un dels eixamples de la ciutat. Reitera que no tenen problemes amb el valencià, que hi ha un pla que està complint-se, que, fins i tot, hi ha una incorporació progressiva de la incorporació progressiva (aquesta normalitat mostra més bé que hi ha una, diguem-ne, línia d'ensenyament en castellà que no es correspon amb els programes d'ensenyament bilingüe previstos en la normativa de la Conselleria, bé que minva paulatinament). Quan se li pregunta si el claustre o el consell escolar ha considerat l'obertura d'una línia d'ensenyament en valencià (de fet el centre presenta quatre línies d'ensenyament), la justificació de la resposta es refereix als pares i mares:

–No hi ha una demanda per part de l'alumnat.

–N'ha hagut oposició de l'AMPA?

–No. L'AMPA no es manifesta en contra. Hi ha oposició com una posició particular d'algun pare... Són pares aïllats que han manifestat la seua oposició [al PIP], perquè hi ha gent de fora.

També una altra professora, R., d'un centre privat insisteix que «hi ha molts pares de Terol».

Més endavant es parlarà del «mite» de la immigració. Ara bé, és clar que l'argument demogràfic («gent de fora») apunta a la línia de conflicte amb el cos social. Estendre els PEV, en una situació de «retirada de la política», implica obrir línies de conflicte possibles amb pares i l'entorn. Un altre exemple resulta aclaridor.

E. és el cap d'estudis d'un centre públic, amb dues unitats per curs (allò que se sol anomenar dues línies), «una en castellà i una en valencià» (això vol dir, una en PIP i una altra en PEV, encara que la denominació ja resulte significativa). Subratlla la «normalitat» de la situació i, preguntat per la distribució de PIP i PEV, s'empara en que «així ho estableix l'Estatut [d'Autonomia]». Fins i tot una altra possibilitat (com és els dos grups en PEV) li porten a declarar: «no sé si això és correcte» (el docent no se n'adona que la inversa -totes les línies en PIP- és d'allò més freqüent). És clar que l'Estatut res no diu sobre els programes bilingües, però E. troba que la norma legal establiria un principi d'equilibri, precisament contra el conflicte. En definitiva, l'aristotèlic «en el punt mitjà està la virtut». Estatut o equilibri són, així, elements que donen confiança front als pares i mares o l'entorn social.

6. El límit problemàtic (hipotètic) amb els docents (companys)

Hi ha una coincidència total quan les persones entrevistades són preguntades per la competència del professorat per tal de realitzar PEV, en aquells centres on no es realitza aquest programa. En tots els casos, la resposta és que els docents del centres estan preparats. A., de l'equip directiu d'un centre públic, ho resumeix així: «El professorat està format... format i amb voluntat. S'ha fet molt de paper.» Fins i tot es reitera en les entrevistes l'assistència als examens de la Junta Qualificadora, la realització dels cursos per a professorat i, fins i tot, activitats formatives específiques. En alguna resposta, fins i tot, s'argumenta l'efecte positiu del concurs de trasllat, amb la possibilitat d'ocupar places per a ensenyament en valencià. Ara bé, la preparació del professorat no és sinònim d'absència de problemes hipotètics, com hem vist.

Pel que fa a les relacions intercentres, les respostes coincideixen a descriure un panorama d'aïllament. Els centres són mònades que només extraordinàriament es comuniquen. I quan ho fan és per qüestions concretes, com ara l'admissió de nou alumnat al període de matrícula. No hi ha coordinació centre/centre (en el doble plànol geogràfic -una escola amb les del seu entorn- i acadèmic -un centre de Primària amb un altre de Secundària...-), ni coordinació pública/privada. Aquesta descoordinació es viu com un element més de la «retirada de la política»: Si l'administració no garanteix la coordinació administrativa, què pot fer davant dels problemes que poden sorgir amb l'extensió de PEV?

7. El mite de la immigració

A., directora de Secundària d'un centre privat, religiós, justifica l'absència de PEV en el seu centre en les característiques socials del barri: «El barri és castellanoparlant. De valencians [valencianoparlants] hi ha poquíssims, només hi ha un 1%.» Malgrat la contundència de les afirmacions, no es fonamenten en cap estudi demolingüístic. Es pot comparar aquest judici amb les dades que ofereix el Padró de 1996. En el barri on es troba el centre hi ha un 89,78% de persones amb competència oral passiva en la nostra llengua (> 3 anys) i un 91,09% (>10 anys) (els percentatges de la ciutat són, respectivament, de 91,28% i 93,12%, segons la mateixa font). Pel que fa a la competència oral activa, els percentatges del barri són 37,91% (>3 anys) i 38,76% (>10 anys) (els percentatges de la ciutat hi són, respectivament, 46,13% i 47,83%). El percentatge de persones (>3 anys) nascudes a la ciutat que viu al barri és del 53,34%, només cinc punts per baix de la mitjana de la ciutat, que és del 58,21%. El percentatge de persones nascudes a les Comunitats Autònomes castellanoparlants amb més volum de ciutadans és del 26,24%, superior a la mitjana de la ciutat, del 22,32%. En síntesi, doncs, certament al barri hi ha una presència de ciutadania no nadiua major a la mitjana, però la diferència és menor a quatre punts, pel que fa a la població procedent de comunitats castellanoparlants. El diferencial de la competència oral activa certament és d'uns nou punts, encara que pel que fa a la competència passiva minva a menys de dos punts.

La mateixa línia argumental i també amb la mateixa manca d'un estudi demolingüístic que la suporta, segueix J., el secretari d'un centre privat, també religiós. Reitera que no hi ha PEV perquè «al barri hi ha gent de fora». Ara bé, les dades ofereixen més bé una conclusió contrària. Al barri on es troba el centre el percentatge de

població nascuda a la ciutat és del 62,52% (segons les dades del Padró de 1996), més de quatre punts per damunt de la mitjana de la ciutat, ja esmentada, del 58,21%. Quan considerem la població provinent de les Comunitats Autònomes castellanoparlants, el percentatge del barri del centre és del 14,67%, més de set punts per baix de la mitjana de la ciutat, del 22,32%.

Quin és, per tant, el significat de l'apel·lació reiterada a la població immigrant que, com hem vist en els casos precedents o bé no té representa una diferència sensible en termes demolingüístics o bé té una presència contrària a aquella que plantegen les persones entrevistades?

Potser s'hauria de vincular l'argument de la població emigrant amb allò que hem denominat abans una situació problemàtica hipotètica. A., membre de l'equip directiu d'un centre públic relativament pròxim al primer dels centres comentats en aquest epígraf, assenyala «aquesta és una zona complicada». Més enllà de la composició de la població de la zona -A. no es refereix a la població migrant-, hi ha la mateixa referència a un horitzó problemàtic, més intuït que sentit realment, però que en qualsevol cas determina el comportament: «la zona no ho demana», resumeix A.

El «mite de l'emigració» per justificar la no activació de línies en PEV i PIL esdevé més important, en tant que argument, amb l'increment notable als darrers anys de residents estrangers escolaritzats, una població que, als darrers cursos, s'ha incrementat un 60% anual (Anaya et al. 2002).

8. Corolari: Les competència com a criteri d'escolarització en PEV

Per tal d'avaluar les dades sobre escolarització en PEV als diferents districtes, cal proposar un criteri. No hi ha dades d'ús referides als districtes de la ciutat; només hi ha disponibles dades sobre les competències orals i escrites, actives i passives, que procedeixen de l'elaboració del Padró de 1996.

Les dades de la competència oral activa (COA) i de la competència escrita activa (CEA), és a dir, la capacitat de parlar i escriure en valencià, s'arregla en la taula III.8.1, on han estat repetides les dades d'escolarització en PEV en els centres públics dels nivells obligatoris d'Educació Primària i Secundària (PS) i d'aquests amb la segona etapa d'Educació Infantil (IPS).

La correlació linial entre les dues sèries de variables presenta valors notables, al voltant del 45%, lleugerament més elevats en el cas de la CEA (0,47 amb PS i 0,46 amb IPS), que en el cas de la COA (0,42 amb PS i 0,40 amb IPS). El càlcul de la correlació linial permet establir una línia de tendència (que presenta, en aquest cas, el valor $y=1,1853x$), amb la qual es poden calcular uns valors hipotètics (aquells amb els quals la correlació linial seria 1); la diferència entre els valors reals (de IPS) i els hipotètics apareix a la columna Dif.

TAULA III.8.1.- COMPETÈNCIES LINGÜÍSTIQUES PER DISTRICTES I ALUMNAT ESCOLARITZAT EN PEV. DIFERÈNCIA AMB L'ESTIMACIÓ ALUMNAT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA, SEGONS EL CENTRE D'ESCOLARITZACIÓ.

Dist.	COA	CEA	IPS	PS	Dif
1/3	49,53%	18,15%	26,6%	22,7%	1,1%
2	50,46%	18,48%	22,7%	20,8%	-1,1%
4	48,71%	24,79%	22,1%	20,7%	-8,6%
5	46,79%	21,26%	31,0%	29,3%	4,1%

6	44,16%	19,94%	14,8%	12,9%	-10,7%
7	39,61%	15,86%	12,7%	10,5%	-8,3%
8	43,33%	20,33%	19,9%	16,9%	-7,2%
9	43,63%	19,12%	23,0%	19,4%	-3,2%
10	45,00%	17,37%	24,2%	22,2%	1,6%
11	57,94%	19,13%	26,2%	23,9%	1,2%
12	41,24%	17,04%	44,3%	42,9%	22,7%
13	45,05%	18,33%	13,0%	10,6%	-11,1%
14	45,71%	22,18%	38,6%	36,3%	10,1%
15	36,77%	16,13%	16,1%	13,9%	-5,2%
16	30,05%	15,21%	28,0%	26,2%	8,7%
17	73,73%	30,18%	42,9%	40,2%	4,4%
18	39,99%	17,22%	23,5%	21,2%	0,7%
19	71,21%	24,97%	30,5%	31,1%	1,5%
Total	46,13%	18,88%	23,6%	21,0%	-

Font: Elaboració pròpia.

Segons l'estimació precedent, hi hauria barris amb una escolarització en PEV superior a aquella que correspondria si aquesta variable correlacionés totalment amb la CEA, com és el cas dels districtes 5, 12, 14, 16 i 17. En altres casos, el percentatge d'escolarització en PEV és inferior que aquell altre estimat per la correlació amb CEA, com és el cas dels districtes 4, 6, 7, 13 i 15.

Cal reiterar que l'estimació anterior es basa en un criteri molt feble, i que es realitza ací només amb la pretensió d'afavorir l'anàlisi concreta dels districtes.

9. Conclusions provisionals

Malgrat la precarietat de les dades disponibles, és possible concloure de l'estudi sobre escolarització en PEV a la ciutat de València, el següent:

1r) La importància de l'escolarització en centres privats opera com un factor negatiu pel que fa a l'escolarització en PEV. La diferència entre el procés d'escolarització en PEV en els centres públics i en els centres privats és tan notable que potser caldria concloure que la política educativa funciona en aquest àmbit com un factor de dualització. Cal disposar de dades sobre la incorporació de residents estrangers als centres públics i als privats.

2n) El percentatge de xiquets i xiquetes escolaritzats en PEV als centres públics és notable: 21% als nivells obligatoris i 23% si afegim la segona etapa d'Educació Infantil. Hi ha una diferència entre els percentatges d'Educació Infantil (33,8%), Primària (27,8%) i Secundària, més baixos (12,5%), deguda, en part, a l'extensió de les línies. Cal subratllar el fet que a la segona etapa d'Educació Infantil, als centres públics, 1 de cada 3 xiquets i xiquetes ja segueixen PEV. Els IES mostren una capacitat de posar en marxa PEV menor que els CP, com fa palés l'estudi de l'Educació Secundària.

3r) Hi ha un bon nombre de centres privats, amb 3 o més línies de PIP, que podrien obrir línies en PEV, ateses les característiques sociolingüístiques dels districtes on s'ubiquen i el comportament dels centre públics.

4t) Caldria posar en marxa alguna mesura administrativa, a fi que l'abundància de centres públics amb una única línia d'escolarització (en PIP), no esdevingués un entrebanc per a la escolarització en valencià. També és possible que aquells centres públics que ofereixen només PIP, incorporen PEV, encara que es tracta d'un nombre limitat de centres.

5é) La competència activa es mostra com un criteri per avaluar el grau d'escolarització en PEV d'un districte, encara que, sobre aquest tema, calen estudis complementaris. També calen estudis complementaris sobre les mesures administratives que podrien ampliar el nombre de línies en PEV, en centres públics i privats.

6é) Les dificultats en l'ampliació de les línies d'ensenyament en valencià (PEV o PIL) provenen d'allò que podríem denominar, en termes generals, la «política de la retirada de la política». Aquesta es percep de diverses maneres pels subjectes que estan als punts claus de la planificació lingüística de l'escola (equips directius, responsables de normalització...), determinant comportaments diferenciats en la xarxa pública i en la xarxa privada. Mentre en la xarxa pública es produeix una doble tendència, d'una banda voluntarista, que anima l'extensió de PEV i PIL, i per una altra banda, afavoridora d'un cert equilibri (PEV-PIL/PIP), en la xarxa privada la tendència és la de mantenir els PIP (fins i tot amb una «incorporació progressiva» de la incorporació progressiva).

IV Part. Annexos i referències

1. Annex: Guió de les entrevistes realitzades

Identificació

Discurs lliure

Situació de l'escolarització en general

Situació dels programes segons les modalitats lingüístiques

PIP

Situació

Evolució

PEV

Situació

Evolució

Altres

Eventuals resistències a les mesures proposades

Administració educativa

Professorat

Pares i Mares

Estudiants

Altres

Previsió de futur

2. Relació de Centres Educatius de la ciutat de València, segons el codi al qual es fa referència

46009150	NUESTRA SEÑORA DEL ROSARIO	C. FORTUNA, S/N	PRIV.	96-3960743
46009368	MARTI SOROLLA	C. INGENIERO JOAQUIN BENLLOCH, 45	PRIV.	96-3730103
46009371	ESCUELAS PIAS	C. CARNICEROS, 6	PRIV.	96-3915800
46009460	SAGRADO CORAZON DE JESUS CARMELITAS-	C. MURO SANTA ANA, 5	PRIV.	96-3910512
46009472	GRAN ASOCIACION	C. PADRE HUERFANOS, 3	PRIV.	96-3911791
46009526	ESCOLANIA NTRA.SRA.DESAMPARADOS	C. GOVERNADOR VELL, 23	PRIV.	96-3918434
46009654	CENTRO DE ESTUDIOS GARCIA BROCH	C. PEDRO III EL GRANDE, 46	PRIV.	96-3732057
46009666	C. EDUCACIO INFANTIL LOS ANGELES	C. JOAQUIN COSTA, 10	PRIV.	96-3958613
46009708	C.E.ESPECIAL SAN JOSE (NIÑOS SORDOS)	C. DOCTOR SUMSI, 5	PRIV.	96-3733084
46009711	SAN VICENTE FERRER-DOMINICOS	C. ISABEL LA CATOLICA, 25	PRIV.	96-3536600
46009721	NUESTRA SEÑORA DE LORETO	C. SALAMANCA, 55	PRIV.	96-3331029
46009733	SAGRADO CORAZON HH.MARISTAS	C. SALAMANCA, 45	PRIV.	96-3742011
46009812	LICEO CORBI	C. VILLAHERMOSA, 6	PRIV.	96-3331880
46009824	SAN LUIS GONZAGA	C. ZAPADORES, 30-BAJO	PRIV.	96-3333269
46009848	C. F.PROFESSIONAL OLLER 1	C. CARLOS CERVERA, 9	PRIV.	96-3748494
46009851	COLEGIO ORTEGA	C. CADIZ, 74-76	PRIV.	96-3737284
46009873	MONTANER	C. CUBA, 66-68	PRIV.	96-3417467
46009903	ACADEMIA JARDIN	C. BERNAT Y DESCOLL, 46	PRIV.	96-3333736
46009964	LUIS DE SANTANGEL	C. CARRICOLA, 7	PRIV.	96-3776464
46009976	PARVULARIO EL BELEN	C. SAN VICENTE MARTIR, 143	PRIV.	96-3413426
46010061	C. EDUCACIO INFANTIL CONCHA ESPINA I	C. CARTERS, 22-24-34	PRIV.	96-3571411
46010127	SANTO TOMAS DE VILLANUEVA	C. ALBACETE, 5	PRIV.	96-3411999
46010164	NUESTRA SEÑORA DEL SOCORRO	C. SALAS QUIROGA, 9	PRIV.	96-3841119
46010176	PARVULARIO PINOKIO	C. CHURAT Y SAURI, 5	PRIV.	96-3783327
46010188	PREESCOLAR CHUPETIN	C. CUENCA, 47	PRIV.	96-3850562
46010191	ESCLAVAS DE MARIA	C. AYORA, 24	PRIV.	96-3851609
46010221	JESUS MARIA	G. VIA FERNANDO EL CATOLICO, 37	PRIV.	96-3850900
46010231	SAN JOSE-MADRES ESCOLAPIAS	G. VIA FERNANDO EL CATOLICO, 23	PRIV.	96-3852331
46010243	INMACULADO CORAZON DE MARIA	C. GONZALEZ MARTI, 4	PRIV.	96-3821350
46010255	SAN PEDRO PASCUAL	C. MAESTRO GUERRERO, 3	PRIV.	96-3856808
46010267	LA PURISIMA-FRANCISCANAS	AVDA. TRES CRUCES, 49	PRIV.	96-3792369
46010322	PREESCOLAR BENJAMIN	C. HUMANISTA MARINER, 16	PRIV.	96-3775915
46010449	C. F.P. CENTRO EUROPEO DE FORMACION	C. CALIXTO III, 49	PRIV.	96-3845534
46010553	NUESTRA SEÑORA DE FATIMA	C. JUMILLA, 6	PRIV.	96-3793568
46010577	MERCERATOR	C. PADRE VIÑAS, 66-68	PRIV.	96-3662742
46010620	LUZ CASANOVA	C. LUZ CASANOVA, 8	PRIV.	96-3657568
46010668	COLEGIO HERMANAS MANTELLATE	C. MARCHALENES, 80	PRIV.	96-3494425
46010723	N.S. DEL CARMEN-S.VICENTE PAUL	AVDA. BURJASSOT, 150	PRIV.	96-3491210
46010735	MERCURIO	C. RUAYA, 16	PRIV.	96-3472036
46010747	MARIA INMACULADA	C. RICARDO MICO, 26	PRIV.	96-3406143
46010772	HERMES SOC. COOPERATIVA VALENCIANA	C. DIBUJANTE MANUEL GAGO, 10-12	PRIV.	96-3801442
46010796	MARIA AUXILIADORA	AVDA. DE LA CONSTITUCIO, 178	PRIV.	96-3650850
46010802	SANTISIMA TRINIDAD	C. VISITACION, 13	PRIV.	96-3477917
46010826	SANTIAGO APOSTOL	C. DOCTOR OLORIZ, 36	PRIV.	96-3473715
46010863	SAN JUAN BOSCO	C. GREGORIO GEA, 21	PRIV.	96-3495539
46010899	C.E.ESPECIAL RUIZ JIMENEZ	AVDA. MEDITERRANEO, S/N	PUB.	96-3715730
46010905	SAN ANTONIO ABAD	AVDA. PRIMADO REIG, 2	PRIV.	96-3655700
46010930	SAGRADA FAMILIA	C. POETA RICARD SANMARTI, 3	PRIV.	96-3391550
46011028	CLARET	C. SOLEDAD DOMENECH, 8-12	PRIV.	96-3694351
46011065	SAN JOSE DE CALASANZ	C. MICER MASCO, 5	PRIV.	96-3690700
46011077	SAGRADO CORAZON DE JESUS -ESCLAVAS-	C. MICER MASCO, 1	PRIV.	96-3691100
46011089	GUADALAVIAR	AVDA. BLASCO IBAÑEZ, 56	PRIV.	96-3393600

46011090	COLEGIO ALEMAN DE VALENCIA	C. JAIME ROIG, 14-16	PRIV.	96-3690100
46011107	PIO XII	C. ALBORAIA, 9	PRIV.	96-3607000
46011119	NUESTRA SEÑORA DEL PILAR	AVDA. BLASCO IBAÑEZ, 35	PRIV.	96-3694308
46011120	PREESCOLAR COLEGIO INTER	C. JAIME ROIG, 7	PRIV.	96-3612095
46011171	HOSPITAL CLINICO MATERNO INFANTIL	AVDA. BLASCO IBAÑEZ, 17	PUB.	96-3600904
46011181	BENIMACLET	C. MUSICO HIPOLITO MARTINEZ, 3	PUB.	96-3618817
46011223	ENGEBA	C. ABEN-AL-ABBAR, 12	PRIV.	96-3690109
46011247	CENTRO ESTUDIOS EUROPA	C. SENECA, 3	PRIV.	96-3690315
46011272	J. DE INF. SANTO ANGEL DE LA GUARDA	C. PERIS BRELL, 10	PRIV.	96-3307085
46011314	LA PURISIMA	C. JOSE AGUIRRE, 33	PRIV.	96-3670258
46011387	ESCUELAS PIAS-MALVARROSA	C. GRAN CANARIA, 15	PRIV.	96-3716277
46011466	PREESCOLAR EL JARDIN	C. CONDE DE ALAQUAS, 5	PRIV.	96-3716168
46011478	PUREZA DE MARIA	C. VICENTE GALLART, 25	PRIV.	96-3712311
46011481	CHINER VILLARROYA	C. FELIPE VIVES CAÑAMAS, 19	PRIV.	96-3714463
46011491	TRAFALGAR	C. RODRIGO PERTEGAZ, 29	PRIV.	96-3302494
46011508	SANTA ANA	AVDA. DEL PUERTO, 51	PRIV.	96-3690674
46011511	LA ANUNCIACION	C. CONSERVA, 2	PRIV.	96-3304412
46011533	MALVARROSA	C. PICO DE TEIDE, 1-3	PUB.	96-3723054
46011569	PROFESOR SANTIAGO GRISOLIA	C. RAMON DE CAMPOAMOR, 89	PUB.	96-3729577
46011570	EL GRAU	AVDA. BALEARES, S/N	PUB.	96-3305179
46011612	AVE MARIA DE PEÑARROCHA	C. CASAS DE COLTELL, 1	PRIV.	96-3370000
46011624	SANTIAGO APOSTOL	C. ESCALANTE, 329	PRIV.	96-3710722
46011661	NUESTRA SEÑORA DE LOS DESAMPARADOS	C. PARQUE DE NAZARET, 82	PRIV.	96-3678229
46011697	SANTA MAGDALENA SOFIA	C. CARRERA DEL RIU, 67	PRIV.	96-3671581
46011776	CAFERMA	C. ARCHENA, 6	PRIV.	96-3792352
46011818	SALGUI	C. MUSICO CABANILLES, 33	PRIV.	96-3785073
46011831	IVAF-LUIS FORTICH	C. JUAN DE GARAY, 25	PUB.	96-3883000
46011855	FERGO	C. MONISTROL, 14-15	PRIV.	96-3780746
46011867	SANTA MARIA	AVDA. TRES CRUCES, 10	PRIV.	96-3792355
46011879	PUREZA DE MARIA	AVDA. DEL CID, 142	PRIV.	96-3791200
46011892	CLARET FUENSANTA	PL. MURCIA, 9	PRIV.	96-3791914
46011910	SAN MARCELINO	C. DOCTOR ROYO VILANOVA, 3	PRIV.	96-3597268
46011922	JESUS MARIA-FUENSANTA	PL. MURCIA, 10	PRIV.	96-3793251
46011961	NIÑO JESUS	C. SAN CLEMENTE, 13	PRIV.	96-3494436
46011971	MARJO	C. PINTOR MATARANA, 3-5	PRIV.	96-3491314
46012011	SAGRADA FAMILIA	C. PADRE VICENTE BARRANCO, 40	PRIV.	96-3405410
46012021	MARNI	C. PADRE VIÑAS, 94	PRIV.	96-3650198
46012070	SAN ROQUE	C. JOSE GROLLO, 20	PRIV.	96-3491658
46012094	ESCUELAS SAN JOSE (I. POLIT.)	AVDA. DE LES CORTS VALENCIANES, 1	PRIV.	96-3499011
46012136	SANTA TERESA	C. GUILLEM DE CASTRO, 162	PUB.	96-3919978
46012151	SAN JUAN DE RIBERA	C. CIRILO AMOROS, 13	PUB.	96-3511621
46012197	JAIME BALMES	C. MAESTRO AGUILAR, 15	PUB.	96-3738946
46012227	PRACTICAS	PL. PARQUE MONTEOLIVETE, 3	PUB.	96-3337448
46012240	JESUS	C. FRANCO TORMO, 2	PUB.	96-3579556
46012252	SANTO ANGEL DE LA GUARDA	C. SAN VICENTE MARTIR, 246	PUB.	96-3423452
46012306	LUIS VIVES	C. CUENCA, 17	PUB.	96-3847674
46012318	SANTA BARBARA	C. CASTAN TOBEÑAS, 62	PUB.	96-3798217
46012321	SECTOR AEREO	C. SANTA CRUZ DE TENERIFE, 1	PUB.	96-3859172
46012343	CERVANTES	C. GUILLEM DE CASTRO, 153	PUB.	96-3910322
46012355	GASPAR GIL POLO	C. MIGUEL PAREDES, 5	PUB.	96-3791455
46012367	TEODORO LLORENTE	C. JUAN LLORENS, 59	PUB.	96-3826320
46012392	DOCTOR OLORIZ	C. DOCTOR OLORIZ, 28	PUB.	96-3475333
46012446	TORREFIEL	C. ERUDITO PAGES, 1	PUB.	96-3650665
46012458	MIGUEL HERNANDEZ	C. ESTEBAN DOLZ DEL CASTELLAR, S/N	PUB.	96-3652437
46012471	SAN FERNANDO	C. BELLUS, 5-7	PUB.	96-3612067
46012525	PRIMER MARQUES DEL TURIA	PL. DE GALICIA, 7	PUB.	96-3602596
46012537	AUSIAS MARCH	C. PARQUE DE NAZARET, 3	PUB.	96-3675407
46012586	BALLESTER FANDOS	AVDA. MALVARROSA, 57	PUB.	96-3714255
46012598	NUESTRA SEÑORA DEL CARMEN	C. AMADIS DE GAULA, S/N	PUB.	96-3561913
46012604	ENRIQUE TERRASA	C. CASAS DE LANUZA, 2-4	PUB.	96-3711050
46012616	JAIME I	C. JERONIMO MONSURIU, 21	PUB.	96-3552909
46012628	SAN JOSE DE CALASANZ	C. BELLO, 22	PUB.	96-3308214
46012631	SAN PEDRO	C. PEDRO DE VALENCIA, S/N	PUB.	96-3722576
46012641	CAVITE-ISLA DE HIERRO	AVDA. MALVARROSA, 2	PUB.	96-3723043
46012732	SANTO CALIZ	C. HERMANOS MARISTAS, S/N	PUB.	96-3744490
46012756	NUESTRA SEÑORA DE LA MISERICORDIA	C. CASA DE LA MISERICORDIA, 34	PUB.	96-3502722
46012768	PADRE MANJON	C. CASTILLO DE CULLERA, 3	PUB.	96-3780194
46012771	RODRIGUEZ FORNOS	C. ED.VICENTE CLAVEL, 1-3	PUB.	96-3770131
46012811	SALVADOR TUSSET	C. ALAMO, 2	PUB.	96-3402440
46012823	CIUDAD ARTISTA FALLERO	PL. REGINO MAS, S/N	PUB.	96-3490363
46012847	C. E. .INF. (1) DON JUAN DE DIOS MONTAÑES	C. PINTOR SALVADOR ABRIL, 26	PRIV.	96-3742920
46012872	I. EDUCACIO SECUNDARIA LUIS VIVES	C. SAN PABLO, 4	PUB.	96-3510568
46012884	C. F.PROFESIONAL PAX	C. SANTA CRISTINA, S/N	PRIV.	96-3913394
46012896	C. F. PROF.. ESCUELA PROFESIONAL XAVIER	C. PINTOR LOPEZ, 8	PRIV.	96-3918200
46012902	I. E. SECUNDARIA SAN VICENTE FERRER	C. ALMIRANTE CADARSO, 20-22	PUB.	96-3959100
46012938	ESCUELAS PROFESIONALES DE ARTESANOS	AVDA. ANTIC REGNE DE VALENCIA, 40-42	PRIV.	96-3746592
46012951	I. E. SECUNDARIA JORDI DE SANT JORDI	C. ALCALDE GISBERT RICO, 24	PUB.	96-3748511

46012963	I. E. SECUNDARIA JUAN DE GARAY	C. JUAN DE GARAY, 25	PUB.	96-3577061
46012987	I. E. SECUNDARIA CID CAMPEADOR	C. GUILLEM DESPUIG, 8	PUB.	96-3857453
46012999	I. E. SECUNDARIA PROFESSOR JOSE VIGUER	C. CIUDAD DEL APRENDIZ, 2	PUB.	96-3773600
46013013	C. E. INFANTIL (2) CIUDAD JARDIN	C. JOSE DE ORGA, 4	PRIV.	96-3725768
46013050	I. E. SECUNDARIA EL CABANYAL	CAMI DEL CABANYAL, 19	PUB.	96-3714211
46013062	I. E. SECUNDARIA BENLLIURE	C. ALBORAIA, 44	PUB.	96-3605408
46013074	HOGAR NUESTRA SEÑORA DEL ROSARIO	C. VICENTE BRULL, 54	PRIV.	96-3672182
46013086	I. E. SECUNDARIA ISABEL DE VILLENA	C. ISABEL DE VILLENA, 4	PUB.	96-3714763
46013098	I. E. SECUNDARIA SOROLLA	C. JOSE MARIA HARO, 2	PUB.	96-3725220
46013104	I. E. SECUNDARIA VICENTE BLASCO IBAÑEZ	AVDA. ANTIC REGNE DE VALENCIA, 46	PUB.	96-3162360
46013116	SALESIANOS-SAN JUAN BOSCO	AVDA. PLATA, 10	PRIV.	96-3343705
46013219	CONSER. SUP DE MUSICA J. RODRIGO	CAMINO DE VERA, S/N	PUB.	96-3629754
46013220	ESCOLA OFICIAL D'IDIOMES	C. LLANO DE ZAIDIA, 19	PUB.	96-3405022
46013232	ESCOLA D'ART I SUPERIOR DE DISSENY	C. GENARO LAHUERTA, 25	PUB.	96-3605062
46013360	ASOCIACION VALENCIANA DE CARIDAD	PASSEIG DE LA PECHINA, 7-1	PUB.	96-3911726
46013414	C. F.PROFESSIONAL GARCIA HERNANDEZ	AVDA. CATALUÑA, 1	PRIV.	96-3694289
46013426	RAQUEL PAYA	C. MUSICO AYLLON, 41	PUB.	96-3706193
46013438	MAGISTERIO ESPAÑOL	C. GENERAL URRUTIA, 61	PUB.	96-3749039
46013441	FAUSTO MARTINEZ	C. SORIA, S/N	PUB.	96-3782868
46013451	JOSE SOTO MICO	C. BEETHOVEN, S/N	PUB.	96-3786232
46013463	SARA FERNANDEZ	C. REVERENDO JOSE NOGUERA, 4	PUB.	96-3785637
46013475	DOCTOR LOPEZ ROSAT	C. VICENTE MAROTO, 1	PUB.	96-3849556
46013487	VICENTE BLASCO IBAÑEZ	C. ISABEL DE VILLENA, 6	PUB.	96-3710567
46013499	DOCTOR BARCIA GOYANES	C. SALVADOR FERRANDIS LUNA, 23	PUB.	96-3709091
46013505	VILLAR PALASI	C. JACA, S/N	PUB.	96-3607308
46013517	LA FONTETA	C. CURA PALANCA, S/N	PUB.	96-3734810
46013530	JARDIN DE INFANCIA SANTA MARIA GORETTI	C. GABRIEL Y GALAN, 12	PRIV.	96-3579606
46013621	C. E.INFANTIL (2) BAMBÝ	C. GENERAL GIL DOLZ, 12	PRIV.	96-3629466
46013633	JARDIN DE INFANCIA SANTA KLAUS	C. JAIME ROIG, 6-BAJO	PRIV.	96-3605642
46013645	AULA 3	C. ARTES GRAFICAS, 24-26	PRIV.	96-3698175
46013669	C. F.PROFESSIONAL CIUTAT VELLA	C. PINTOR ZARINENA, 7	PRIV.	96-3926300
46013670	C. F.PROFESSIONAL JUAN BADAL MARCH	C. LERIDA, 20	PRIV.	96-3470625
46013797	PREESCOLAR PEKES	C. JESUS, 100-BAJO	PRIV.	96-3808623
46014194	C.E.ESPECIAL AUXILIA	C. PROGRESO, 126, BAJO	PRIV.	96-3725082
46014212	ARGOS	AVDA. BURJASSOT, 291	PRIV.	96-3490734
46014224	I. E. SECUNDARIA FUENTE DE SAN LUIS	C. ARABISTA AMBROSIO HUICI, 14	PUB.	96-3747845
46014251	C. F.PROFESSIONAL ESTETICA-DESIREE	C. GIL Y MORTE, 27-29	PRIV.	96-3413067
46014856	NICOLAU PRIMITIU GOMEZ SERRANO	C. ARQUITECTO SEGURA DEL LAGO, 9	PUB.	96-3572197
46014868	9 D' OCTUBRE	C. CASTAN TOBEÑAS, 32	PUB.	96-3593409
46015174	ESCOLA E.INFANTIL APOSTOL SANTIAGO	C. GENERAL GIL DOLZ, 10-18	PUB.	96-3693098
46015186	CAMPANAR	C. RASCANYA, 1	PUB.	96-3472434
46015231	ESCOLA E.INFANTIL NIÑO JESUS	C. SAN CLEMENTE, 13	PUB.	96-3494436
46015290	I. E. SECUNDARIA EL GRAO	AVDA. MALVARROSA, 98	PUB.	96-3551095
46015344	C. E. INFANTIL EL TREN	C. SAGUNTO, 105, BAJO-IZQUIERDA	PRIV.	96-3658188
46015435	ALTAVIANA	C. ALMELA Y VIVES, 5	PRIV.	96-3604400
46015708	I. E. SECUNDARIA DISTRICTE MARITIM	AVDA. INGENIERO MANUEL SOTO, 13	PUB.	96-3670004
46015711	I. E. SECUNDARIA CAMPANAR	PL. BADAJOZ, S/N	PUB.	96-3496233
46015782	ANGELINA CARNICER	C. PUEBLA DE FARNALS, 30	PUB.	96-3619203
46015794	CAROLINA ALVAREZ	C. PACO PIERRA, 20	PUB.	96-3734909
46015800	RAFAEL MATEU CAMARA	PL. CERAMISTA GIMENO, S/N	PUB.	96-3334373
46015812	C. F.PROFESSIONAL CABILLERS	C. CABILLERS, 6	PRIV.	96-3922405
46015851	CONCHA ESPINA II	C. MARQUES DE BELLET, 5-7	PRIV.	96-3770669
46015873	TOMAS DE VILLARROYA	AVDA. DEL DOCTOR TOMAS SALA, S/N	PUB.	96-3576868
46015885	PADRE CATALA	C. PADRE ALEGRE, 22	PUB.	96-3617090
46015988	C. F.PROFESSIONAL IURIS	C. PAZ, 7	PRIV.	96-3923839
46015991	C. F.PROFESSIONAL DANIEL MATA LLIN, S.L.	C. MAESTRO PALAU, 7-9-10	PRIV.	96-3911367
46016002	PARVULARIO LAJARA	C. LORENZO PALMIREÑO, 4	PRIV.	96-3617753
46016051	ANTONIO GARCIA LOPEZ	C. PERIS BRELL, 66	PUB.	96-3728784
46016105	FERNANDO DE LOS RIOS	C. INGENIERO JOAQUIN BENLLOCH, 33-35	PUB.	96-3333362
46016403	RAFAEL ALTAMIRA	C. QUART DE LES VALLS, 2	PUB.	96-3597272
46016452	PROFESOR BARTOLOME COSSIO	C. REIG GENOVES, 29	PUB.	96-3659357
46016555	JUAN MANUEL MONTOYA	CTRA. PUNTA AL MAR, 75	PUB.	96-3671317
46016580	FRANCISCO GINER DE LOS RIOS	PL. PROFESOR LOPEZ IBOR, S/N	PUB.	96-3479004
46016646	C.E.ESPECIAL EL MOLI	C. PADRE MUEDRA, 19-BAJO	PRIV.	96-3407256
46016658	VILAVELLA	C. PADRE DIEGO MIRON, 1	PRIV.	96-3479750
46016762	MARTI SOROLLA II	C. PIANISTA AMPARO ITURBI, 64	PRIV.	96-3748161
46016841	C. DE EST. BARREIRA-ESCUELA DE DISEÑO	C. CONDE SALVATIERRA, 35-BAIX	PRIV.	96-3514193
46017018	F.P.A. IURIS	C. LA PAZ, 7	PRIV.	96-3323839
46017067	C. F.PROFESSIONAL C.A.J.	C. DOCTOR DOMAGK, 1	PRIV.	96-3732199
46017110	PREESCOLAR MINERVA ORRAVAN	C. FRAY PEDRO PONCE DE LEON, 8	PRIV.	96-3338097
46017195	I. E. SECUNDARIA EL CLOT	C. ECONOMISTA GAY, 34	PUB.	96-3473535
46017213	VICENTE GAOS	PL. POETA VICENTE GAOS, 1	PUB.	96-3931096
46017225	CARLES SALVADOR	C. POETA ALTET, 19	PUB.	96-3620466
46017237	ANTONIO MACHADO	PL. SAN JERONIMO, S/N	PUB.	96-3655983
46017249	PROFESOR LUIS BRAILLE	C. LUIS CRUMIERE, S/N	PUB.	96-3470632
46017304	JUAN COMENIUS	C. MUSICO JARQUE CUALLADO, 9	PRIV.	96-3467057
46017468	PABLO NERUDA	C. INGENIERO JOAQUIN BENLLOCH, 36	PUB.	96-3739766

46017471	PROFESOR RAMIRO JOVER	C. PIO IX, S/N	PUB.	96-3570543
46017596	ELISEO VIDAL	C. MUSICO GOMIS, 1	PUB.	96-3782886
46017602	EXPLORADOR ANDRES	C. RAMON DE CAMPOAMOR, 88	PUB.	96-3557735
46017687	I. E. SECUNDARIA RAMON LLULL	C. RAMON LLULL, 12	PUB.	96-3620361
46017729	COMUNITAT VALENCIANA	AVDA. PIO XII, 34	PUB.	96-3481359
46017742	F.P.A. DIPUTACIO	C. JUAN DE GARAY, 23	PUB.	96-3319939
46017997	C. F.PROFESSIONAL TEVIAN	C. ISABEL LA CATOLICA, 9	PRIV.	96-3520425
46018035	I. E. SECUNDARIA NUM. 27	C. CASA DE LA MISERICORDIA, 34	PUB.	96-3596367
46018059	I. E. SECUNDARIA NUM. 26	C. CASA DE LA MISERICORDIA, 34	PUB.	96-3596599
46018060	C.ELEMENTAL DE MUSICA MARIBEL MARTIN	C. ALEMANIA, 8-1	PRIV.	96-3693213
46018114	PROFESOR SANCHIS GUARNER	C. PEDRO PATRICIO MEY, 44	PUB.	96-3669198
46018126	MAX AUB	C. PADRE URBANO, S/N	PUB.	96-3662626
46018138	I. E. SECUNDARIA ORRIOLS	C. SANTIAGO RUSINOL, S/N	PUB.	96-3664000
46018141	CIUDAD DE BOLONIA	C. TORRENT, 35	PUB.	96-3570258
46018333	FEDERICO GARCIA LORCA	C. CLARIANO, S/N	PUB.	96-3627632
46018345	LLUIS GUARNER	C. NICASIO BENLLOCH, S/N	PUB.	96-3400842
46018515	C. F.PROFESSIONAL CHAMPUS	C. JOAQUIN COSTA, 42 BAIX	PRIV.	96-3958866
46018552	I. E. SECUNDARIA BALEARES	AVDA. BALEARES, S/N	PUB.	96-3304091
46018710	C. F.PROF. GUILL-MON LEVANTE, S.L.	C. CUENCA, 27-29	PRIV.	96-3852703
46019027	HOSPITAL PESET ALEIXANDRE	AVDA. GASPAR AGUILAR, 90	PUB.	96-3862500
46019571	I. E.S. FRANCESC FERRER I GUARDIA	C. EMILI PANACH I RAMOS MILO, S/N	PUB.	96-3601312
46019601	F.P.A. CENTRO DE ESTUDIOS ASES	C. JESUS, 104	PRIV.	96-3804172
46019763	I. E.SECUNDARIA JOSE BALLESTER GOZALVO	C. PINTOR ALEMANY, S/N	PUB.	96-3662545
46019817	L'AMISTAT	C. SENECA, 13	PUB.	96-3935418
46019866	MESTALLA	C. ERNESTO FERRER, 2	PUB.	96-3695950
46019994	F.P.A. U.G.T.	C. ARQUITECTO MORA, 7	PRIV.	96-3884123
46020030	C. F.PROFESSIONAL JUAN BADAL MARCH II	C. ALFAMBRA, 4	PRIV.	96-3473252
46020236	ESCOLA E.INF. CENTRO SOCIAL EL GRAO	C. JERONIMO MONSORIU, 19	PUB.	96-3300740
46020340	MIQUEL ADLERT I NOGUEROL	C. PEPE ALBA, 21	PUB.	96-3562899
46020391	I. E. SECUNDARIA BARRI DEL CARME	C. BENEFICIENCIA, 20	PUB.	96-3920253
46021344	C. F.PROFESSIONAL TURIPAX	C. ALBACETE, 35-37	PRIV.	96-3913394
46021356	C. F.PROFESSIONAL SANTA ANA	C. SANTOS JUSTO Y PASTOR, 38	PRIV.	96-3601962
46021381	BRITISH SCHOOL OF VALENCIA CHILDRENS' S GARDEN	AVDA. PERIS Y VALERO, 55-57-59	PRIV.	96-3742930
46021642	C. E. INFANTIL EL CASTILLO	C. PALLETER, 28	PRIV.	96-3821785
46021711	I. E. SECUNDARIA AUSIAS MARCH	C. ANGEL DE VILLENA, S/N	PUB.	96-3353076
46021769	C. E. INFANTIL CAMPANAR	C. BARON DE BARCHETA, 3 BAIX	PRIV.	96-3404213
46021824	C. E. INFANTIL TRAMVIA EL PARC	C. ALQUERIAS DE BELLVER, 83-85	PRIV.	96-3490030
46021873	C. E. INFANTIL (1) BRESSOL-BENIMACLET	C. CRISTO DE LA PROVIDENCIA, 6-B	PRIV.	96-3626914
46021885	C. E. INFANTIL (1) EL CABIROL	C. ALQUERIA BENLLOCH, 11	PRIV.	96-3570245
46022257	I. E. SECUNDARIA NUM. 31	AVDA. CAMPANAR, 34	PUB.	96-3475017
46022397	C. E. INFANTIL (2) ESPERANZA GUARDIOLA	C. CUENCA, 49	PRIV.	96-3850562
46022439	C. E. INFANTIL CHIQUILIN	C. JUAN LLORENS, 26-BAIX	PRIV.	96-3850781
46022490	C. E. INFANTIL (2) GIORGETA	AVDA. GIORGETA, 25 BAIX	PRIV.	96-3420970
46022506	C. E. INFANTIL LA PALOMA	C. BARON DE PATRAIX, 4	PRIV.	96-3804618
46022518	C. F.PROFESSIONAL INUPEL	C. DUQUE DE MANDAS, 23	PRIV.	96-3654935
46022520	C. E. INFANTIL (1) RELIGIOSAS ANGELICAS	C. MUSICO AYLLON, 39	PRIV.	96-3708050
46022804	E. DE MUSICA AMPARO ITURBI	C. PIANISTA AMPARO ITURBI, 64	PRIV.	
46022828	C. E. INFANTIL DUMBO	C. PINTOR VILA PRADES, 9 BAJO DCHA.	PRIV.	96-3842424
46023055	C. F.PROFESSIONAL I.O INTER	C. DOCTOR GIL Y MORTE, 17	PRIV.	96-3419509
46023092	C. E.INFANTIL (1) CASA CUNA SANTA ISABEL	C. CASA DE LA MISERICORDIA, 8	PRIV.	96-3790133
46023110	C. E. INFANTIL (1) EL TRENET	C. RAMON DE CASTRO, 11, 13	PRIV.	96-3800758
46023122	CONSERVATORI SUPERIOR DE DANSA	CAMINO DE VERA, S/N	PUB.	
46023158	COL.LEGI PUBLIC E.INFANTIL I PRIMARIA NUM. 97	C. SERRERIA, 71	PUB.	96-3551400
46023286	C. E. INFANTIL (1) DEHESA	CTRA. DE ARTES, 6	PRIV.	96-3731436
46023341	C. E. INFANTIL LA PALMERA	C. FLORISTA, 11	PRIV.	96-3409993
46023365	C. E. INFANTIL (1) PIPO	C. FELIPE RINALDI, 15 BAJO	PRIV.	96-3651687
46023377	C. F.PROFESSIONAL B&S FORMACION	AVDA. ANTIC REGNE DE VALENCIA, 62	PRIV.	96-3746682
46023389	C. E. INFANTIL EL NIU DE SANT ISIDRE	C. PROFESOR ANGEL LACALLE, 16 BAJO	PRIV.	96-3572062
46023390	C. E. INFANTIL LA AURORA	C. QUART, 132-BAIX	PRIV.	96-3840000
46023407	C. E. INFANTIL PATUFET	C. CADIZ, 78-80	PRIV.	96-3339034
46023420	C. E. INFANTIL JESUS-KIND	C. GORGOS, 5	PRIV.	96-3699811
46023493	C. E. INFANTIL (1) NANSY	AVDA. BURJASSOT, 218	PRIV.	96-3496276
46023547	I. E. SECUNDARIA NUM. 36	C. NICASIO BENLLOCH, S/N	PUB.	96-3485761
46023626	C. F.PROFESSIONAL C.ESTUDIOS RODRIGO-GIORGETA	C. ALBACETE, 37	PRIV.	96-3803557
46023675	C. E. INFANTIL (1) REDOLINS	AVDA. CONSTITUCION, 221	PRIV.	
46023870	I. E. SECUNDARIA NUM. 39	C. BERNARDO MORALES SAN MARTIN, S/N	PUB.	96-3951022
46023882	COL.LEGI PUBLIC E.PRIMARIA NUM. 98	C. JUSTO Y PASTOR, 136	PUB.	
46023900	COL.LEGI PUBLIC E.INFANTIL I PRIMARIA NUM. 96	C. JOSE MARIA HARO, S/N	PUB.	96-3728684
46023973	C. F.PROFESSIONAL DANY	C. HISTORIADOR DIAGO, 2-4 BAJO	PRIV.	96-3822641
46024072	COL.LEGI PUBLIC E.INFANTIL I PRIMARIA NUM. 95	C. ANDREU ALABARTA, 43	PUB.	96-3789089
46024187	C. E. INFANTIL SAN PASCUAL BAYLON	C. DOCTOR MOLINER, 10	PRIV.	96-3695663
46024205	C. E. INFANTIL (1) NATURA	C. DOLORES ALCAIDE, 14-BAJO	PRIV.	96-3413889

46024230	C. E. INFANTIL (1) EL CARAGOL AMIC	C. LITOGRAFO PASCUAL Y ABAD, 9	PRIV.	96-3572576
46024242	C. E. INFANTIL (1) BAMBI	C. PINTOR SALVADOR ABRIL, 41-BAJO	PRIV.	96-3735598
46024278	C. E. INFANTIL BETEL	C. MISTRAL, 4, 6, 8	PRIV.	96-3611292
46024333	C. E. INFANTIL (1) NANOS	C. ALQUERIAS DE BELLVER, 31-BAJO	PRIV.	96-3657541
46024370	OLLER 2	C. LLANERA DE RANES, 3	PRIV.	96-3223627
46024400	C. E. INFANTIL TEYSA	C. CISCAR, 58	PRIV.	96-3739533
46024461	C. E. INFANTIL (1) SAN JUAN BOSCO	C. GREGORIO GEA, 21-BAJO	PRIV.	96-3843843
46024485	C. E. INFANTIL (1) SAN JOSE	C. BENICOLET, 6-8	PRIV.	96-3843843
46024497	C. E. INFANTIL GUPPY	C. LUIS DE SANTANGEL, 7-BAJO	PRIV.	96-3346667
46024758	C. E. INFANTIL LOS DUENDES	PL. POLICIA LOCAL, 1	PRIV.	
46024874	C. F.PROFESSIONAL INUPEL II	C. SAN VICENTE, 144	PRIV.	96-3429092
46025040	I. E. SECUNDARIA ABASTOS	C. ALBERIQUE, 18	PUB.	96-3820831
46025222	C. FORMACIO PROFESSIONAL COLEGIO RUZAF	C. RUZAF, 40	PRIV.	96-3748552

3. Fonts estadístiques

La població escolaritzada a la ciutat de València no coincideix exactament amb la població en edat escolar que viu al municipi. Segons el Cens de Població de 1991, 8.930 persones menors de 16 anys estudiaven a un municipi diferent, 33 a una província distinta i 73 més fora del País Valencià (dades arreglades per l'Anuari Estadístic de la ciutat de València, 1999, p. 55). També podem suposar que persones que resideixen fora del termini municipal estaran escolaritzades en centres docents ubicats a la ciutat.

Les dades elaborades en aquest estudi han estat proporcionades amablement per la Federació d'AMPA de València, la qual les obté de diversos serveis de la Conselleria de Cultura i Educació de la Generalitat Valenciana. Cal dir que les dades oficials de vegades són contradictòries o inexactes, per la qual cosa han estat depurades. Per això, les oferides ací poden no coincidir exactament amb les derivades d'altres fonts.

Tant en el cas del curs 2000/2001 com en el cas del curs 2002/2003 les dades proporcionades per la Federació d'AMPA de València estaven formades per llistats de centres amb la indicació de l'alumnat en cada curs i modalitat lingüística, PEV o PIP, llevat del cas excepcional del Col·legi Alemany, el qual presenta altra modalitat lingüística.

Les dades del curs 2000/2001 estaven agrupades per zones d'escolarització. La primera zona correspon als districtes 1 i 3 de la ciutat. La resta de zones es corresponen amb la resta de districtes, llevat del cas dels districtes 10 i 11, subdividits en dos zones. En l'elaboració precedent han estat agrupades les dues zones dels districtes 10 i 11.

En el cas de les dades del curs 2002/2003 no hi havia constància de la ubicació en les distintes zones o districtes dels centres educatius, llevat dels centres de Secundària que s'adscriuen a àrees, no coincidents amb les zones o els districtes. A fi

d'afavorir la comparació de les dades, en aquest estudi s'han agrupat segons els districtes esmentats.

Les dades sobre població immigrant provenen d'un projecte d'investigació en curs, dirigit pel professor Antonio Ariño de la Universitat de València.

Les dades sobre competències provenen del Padró de 1996, han estat elaborades per l'autor d'aquest estudi en la seua tesi doctoral sobre el valencià a València.

4. Bibliografia citada

- AAVV [Comissió de Normalització Lingüística, C. P. Professor Ramiro Jover, València] (2003): *Informe valoratiu de la competència lingüística de l'alumnat als programes bilingües*, policopiat.
- ANAYA et. al (2002): «La quiebra del sistema dual en el sistema educativo del País Valenciano: algunas reflexiones desde la sociología de la educación», *Arxius de Ciències Socials*, núm. 7, novembre, pp. 275-292.
- BECK, Ulrich (1997): «La reinvençió de la política: hacia una teoría de la modernización reflexiva», en U. Beck, A. Giddens, S. Lash: *Modernización reflexiva. Política, tradición y estética en el orden social moderno*, Madrid, Alianza.
- BLAS ARROYO, José Luis (2001): «Realidad sociolingüística y educación en la Comunidad Valenciana», *I Jornadas Internacionales sobre Educación Plurilingüe* (Vitoria, 2000), [www.netbass.com/jornadaseducacion\blasarroyo\ponencia.htm]
- BOURDIEU, Pierre (1999): «Comprender», en Bourdieu (ed.): *La miseria del mundo*, Madrid, Akal.
- CCEC (1994): *Balanç i perspectives de la promoció del valencià, 1983-1993*. València: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.
- CCEC (1995): *Balanç i perspectives de la promoció del valencià, 1994-1995*. València: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.
- CCEC (2000): *Pacte per a la millora de la qualitat del sistema educatiu a la Comunitat Valenciana. Proposta*. València: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.
- FREUD, Sigmund (1992): *La interpretación de los sueños*, Barcelona, Planeta.

- HERNÁNDEZ, Francesc J. (1996): *Butlletí del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya*, núm. 97, estiu, pp. 52-57.
- IBÁÑEZ, Jesús (1985): *Del algoritmo al sujeto. Perspectivas de la investigación social*, Madrid, Siglo XXI.
- JAY, M. (1989): *La imaginación dialéctica. Una historia de la Escuela de Frankfurt*, Madrid, Taurus, 3a reimpr.
- NINYOLES, R. L. (1989): *Estructura social i política lingüística*, Alzira, Bromera [1975¹].
- ORTÍ, Alfonso (2000): «La apertura y el enfoque cualitativo o estructural: la entrevista abierta semidirectiva y la discusión de grupo», en M. García Ferrando; Jesús Ibáñez; Francisco Alvira: *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación*, Madrid: Alianza, 1a ed., 1986 (AUT; 105), 3a ed.
- PASCUAL, V.; SALA, V. (1991): *Un model educatiu per a un sistema escolar amb tres llengües*. València: Generalitat Valenciana. Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.
- (1996): «Escola i política lingüística al PV», en *Temps d'Educació. Revista de la Divisió de Ciències de l'Educació (Universitat de Barcelona)*, núm. 16, 2n semestre, pp. 195-221.
- SCHLEIERMACHER, Friedrich D. E. (1991): *Monólogos*, Barcelona, Anthropos, ed. bilingüe a cura d'Anna Poca.
- SIERRA BRAVO, R. (1994): *Técnicas de Investigación Social*, Madrid, Paraninfo.
- SIGUAN, M. (1994): *España plurilingüe*, Madrid, Alianza [1992¹].
- SOLÉ CAMARDONS, Joan (2000): «Els mètodes bàsics de recerca sociolingüística», *Noves SL. Revista de sociolingüística*, tardor 2000.
- SPINOZA (1965): *Oeuvres 3. Éthique*, París, Flammarion.
- STEPV (2003): [Informe] Només dos de cada deu alumnes estudien en valencià. En 20 anys, la Llei d'Ús i Ensenyament encara no ha complit els seus objectius.
- VICIANA, Martí de (1982): *Comentari a l'Econòmica d'Aristòtil* [s. XV], ed. a cura d'Antoni Ferrando. Barcelona, Edicions del Mall (Biblioteca Escriny de Textos Medievals Breus).

VILA I MORENO, F. Xavier (2000): «Les polítiques lingüístiques als sistemes educatius dels territoris de llengua catalana», *Revista de llengua i dret*, núm. 34, desembre, pp. 169-208.

VOLOSHINOV, Valentín N. (1976) *El signo ideológico i la filosofía del lenguaje*, Buenos Aires, Nueva Visión.

WIGGERSHAUS, Rolf (1994): *The Frankfurt School. Its History, Theories and Political Significance*, Cambridge, Polity Press.

5. TAULA

Taula.....	3
I Part. Marc teòric.....	4
1. L'explicació sociològica d'esdeveniments socials i sociolingüístics	4
2. Els programes d'ensenyament bilingüe	7
II. Part. Anàlisi quantitativa	12
1. Introducció.....	12
2. Població escolar.....	13
3. Escolarització en centres públics i privats.....	15
4. Programes d'Ensenyament en Valencià a la ciutat de València.....	17
5. Programes d'Ensenyament en Valencià, a tot el País	20
III Part. Anàlisi qualitativa.....	23
1. Notes metodològiques.....	23
2. La política de la retirada de la política	26
3. Retirada de la política i límit problemàtic	32
4. El límit problemàtic amb l'alumnat	37
5. El límit problemàtic amb pares i mares, i el conjunt social.....	38
6. El límit problemàtic (hipotètic) amb els docents (companys).....	40
7. El mite de la immigració	41
8. Corolari: Les competència com a criteri d'escolarització en PEV.....	43
9. Conclusions provisionals	45
IV Part. Annexos i referències	47
1. Annex: Guió de les entrevistes realitzades.....	47

2. Relació de Centres Educatius de la ciutat de València, segons el codi al qual es fa referència	49
3. Fonts estadístiques.....	54
4. Bibliografia citada.....	56
5. TAULA	59